Leto VI., štev. 14 | Ljubljana, sobota, 17. januarja 1925 | Poštnina pavšalirana | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 25·— Din
za inozemstvo 40·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 4 in 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 16. januarja.

Danes smo imeli čast razgovarjati z narodnim katoliškim duhovnikom, ki je sicer pristaš SLS, a izjavlja, da z žalostjo motri dogodke v svoji stranki. «Odkrito Vam povem» — nam je izjavil — «da me srce boli, ko vidim, kako drvi naša nekdaj tako mogočna in vplivna stranka v neizogibno pogubo. Želel bi si nazaj one lepe čase, ko smo se lahko z mirno dušo zaupali voditeljem, ki so z dalekovidno, a vedno principijelno politiko vodili naš narod po potih, ki sicer niso bila potresena s cvetjem, a so vendarle imela trdna tla. Odkar je prevzel vodstvo naše stranke dr. Korošec, gre stranka rakovo pot, slovensko ljudstvo pa je pognano v obupen položaj, pred katerim nas je vseh, ki čutimo ž njim pošteno, strah. Vi si niti predstavljati ne morete, kako nezadovoljni so ljudje s politiko, ki jo Vi imenujete «tigrovska». Žalibog raste s tem nezadovoljstvom odpor in sovraštvo tudi proti oni duhovščini, ki ne odobrava, da se katoliška cerkev toliko eksponira v politiki in ki prav odločno obsoja boj, v katerega se zapleta naša duhovščina z državo. To ne more roditi nič dobrega. Škoda, da nas je še premalo, da bi mogli z vsebom povzdigniti svoj svarilni glas. Danes je že itak vse prepozno. 18. marca 1923 je naša stranka zaigrala vse. Mislili smo, da je zmagala, a je bila tepena, to pa le zato, ker naši voditelji niso bili sposobni, da bi delali pametno politiko. Dr. Korošec je vse zavozil, vse nade podrl. 21 poslancev SLS ne bo imela nikdar več, a prilika zamujena, se ne povrne nobena. Najhuje pri celi stvari je to, da nam ljudstvo nič več ne verjame, ker se ni prav nič izpolnilo, karkoli se mu je pri zadnjih volitvah obljubovalo. Radi te nesrečne politike bomo kmalu ob ves kredit tudi tisti, ki smo za poštenost ter za narod in državo.

Ustavitev «Domoljuba» za mene in za moje tovariše, ki smo enakih nazorov, ni prišla nepričakovano. Že dolgo smo se bali, da se bo to zgodilo, kar se je. Razmerje, v katero so spravili škofa s preiskio Katoliško tiskarno, je naravnost usodno za cerkev, ker radi njega trpi ugled škofa in po njem tudi ugled katoliške cerkve. Mnenja smo, da škof kot najvišji predstavnik katoliške cerkve v ljubljanski škofiji, nikakor ne bi smel biti tisti ščit, izza katerega bi škrodili brezvestneži blato med slovensko ljudstvo ter ga zastrupljali s hudodelskim tiskom. Nesreča je bila storjena že lani, ko je «Katoliško tiskovno društvo» nehalo biti lastnik tiskarne in jo je prodalo škofu. Pa kaj hočete! O takih stvareh moramo mi molčati. Za nas ni svobode.

Odkrito Vam priznam, da nam Vaš Žerjav imponira. Velikokrat sem že dejal svojim somišlienikom, ki so prežeti sovraštva in nasprotstva proti njemu, da naj mi odgovore zakaj je dr. Žerjav, ki še poslanec ni bil, s svojo stranko več dosegel kot pa naša stranka z 21 poslanci. Na to mi nihče noče odgovoriti, priznavajo pa potem, da ima pač Žerjav velikansko parlamentarno sposobnost. Seveda tega nihče noče priznati, ker resnica v oči bode.

Dr. Koroščeva zveza z Radićem je bila tudi ena najbolj nesrečnih političnih potez, radi katere nas bo še vse glava bolela. Dr. Korošec je nas Slovence naravnost izpostavil nevarnosti, da bi bili prišli od Beograda pod Zagreb. Bil sem sam že večkrat v Beogradu pri konferencah, katerih smo se udeležili Slovenci, Hrvati in Srbi. Četudi so Srbi pravoslavni, pa smo se na takih sejah Slovenci in Srbi veliko lažje zedinili kot pa Slovenci in Hrvati. Ako bi se imeli odločiti za Beograd ali Zagreb, bi se jaz odločil za Beograd.

Kakor vidite, nismo vsi ki smo pristaši SLS, takih nazorov kot jih razglaša «Slovenec» in kot jih je razglašal «Domoljub». Nesrečna politika dr. Korošca bo sedaj na solbi pred ljudstvom in bojim se, da bo ta solba jako ostra in huda. Priznati moram pa, da ne bo krivična in želim samo, da bi postala početek nove treznejše in poštenejše politike SLS.»

ODSTOP ISTRSKEGA DEŽELNEGA ODBORA.

Pula, 16. januarja. a. Odstopil je začasni deželni odbor, ki je izjavil, da odstopa zato, ker bi se morale že davno razpisati volitve v provincialni odbor, kar pa se ni zgodilo niti po preteku enega leta od lega'nega roka. Začasni deželni odbor smatra, da je popolnoma potekel rok njegovega delovanja in da nikakor ne more več voditi svojih poslov dalje. Odbor je podal ostavko predsedniku kom. Chersichu, nakar je le-ta tudi sam odstopil. Splošno mnenje je, da je začasni deželni odbor odstopil predvsem radi tega, da bi tako pritisnil na vlado, da v kratkem razpiše volitve v provincialni odbor.

Po kraljevem povratku v Beograd

AVDIJENCE V DVORU. — ZAKLJUČEK PRIPRAVLJALNIH DEL ZA VOLITVE

Beograd, 16. januarja. p. Danes je kraljevski par dospel v Beograd. V imenu vlade ga je pričakoval na kolodvoru prometni minister Stanić. S prihodom kralja se je delo v vladi poživelo. Kralj je tekom popoldneva sprejel v avdijenco ministra za zunanje stvari dr. Ninčića, ki mu je poročal o zunanjem položa u in se zdi, da je bil daljši razgovor o kraljevem bivanju v Parizu, kjer je imel kralj več sestankov s francoskimi državniki. Nocoj je kralj sprejel ministra za notranje zadeve Maksimovića, ki mu je poročal o položa u v državi. Kralj bo po redu sprejel ministre, ker je bil dalje časa odsoten iz Beograda. Zato se bodo vsi ministri do pondeljka vrnili v Beograd.

V nedeljo dopoldne bodo imeli samostojni demokrati v hotelu Imperial velik shod, na katerem bo govoril nosilec liste samostojnih demokratov za mesto Beograd minister dr. Grisogono.

V ostalem danes ni bilo važnejših političnih dogodkov. Dopoldne in popoldne je imel sejo glavni odbor radikalne stranke. Razpravljal je o korakih, ki so potrebni proti onim, ki cepijo radikalske liste. Glavni odbor je dotičnike izključil iz radikalne stranke. V Velikem Bečkereku so bili izključeni trije člani radikalne stranke, ki so nato prestopili v samostojno demokratsko stranko. V Banjaluki je bil izključen iz radikalne stranke cepilec liste Lazarević, v Tuzli ravno tako dr. Stanešić, v Pirotu dr. Jovan Jovanović, v Nišu dr. Cvetković. Povodom cepitve liste v Vranji, kjer je spor med Kosićem in Dragovićem, je glavni odbor radikalne stranke sklenil, da se skliče veliko zborovanje stranke, ki naj reši, kdo bo nosilec liste. Potrjena je lista Narodnega bloka za modruško-reško županijo. Nosilec liste je dr. Budisavljević, radikal dr. Milovan Grba pa je izključen iz radikalne stranke. Potrjena je tudi lista Narodnega bloka v požeški županiji. Nosilec liste je demokrat Juraj Demetrović, izključen pa je Čeda Kostić. V Travniku je nosilec liste poslanik Spalajković, lista Pečanca pa je proglašena za divlo. Potrjen je tudi sporazum Nacionalnega bloka za Liko-Krbavo z nosilcem Pribičevićem. Lista Žarka Miladinovića je proglašena za divjo. V rudniškem okrožju je potrjena kandidatura Vojislava Janjića.

ODREDBE PROTI HUJSKAČEM.

Zagreb, 16. januarja, r. Policijsko ravnateljstvo je danes na osnovi § 8 tiskovnega zakona zabranilo kolportažo «Hrvatu» in «Večeru», ker s svojim tendencijoznim in nedostojnim pisanjem ogrožavata javni red in mir.

Beograd, 16. januarja, r. Današnje «Novosti» so bile policijsko zabranjene radi svojega uvodnega članka.

Beograd, 16. januarja, r. Kakor doznava «Reč», je okrožno sodišče v Subotici razveljavilo listo HRSS. radi formalnih nedostatkov.

ARETACIJA BIVŠEGA MINISTRA.

Zagreb, 16. januarja, r. Danes popoldne je imel v Visokem v Bosni shod bivši minister Šefkija Behmen, srezki kandidat Spahove stranke. Na shodu je govoril tako, da ga je srezki načelnik dal aretirati.

KREDIT ZA NUJNE OBVEZNOSTI DRŽAVE.

Beograd, 16. januarja. p. Vlada je odobrila kredit 60 milijonov dinarjev za izplačilo zapadlih nujnih obveznosti države v inozemstvu.

Z ozirom na dejstvo, da je vsled tekom lanskega leta izvedenih redukcij proračunska postavka za pokojnine bila nezadostna in za l. 1925. niso bili otvorjeni zadostni krediti za izplačevanje mirovnin, je vlada odobrila naknadni kredit 20,618.000 Din, da se more izplačevanje pokojnin v redu nadaljevati.

Parlament načeloma odobril Mussolinijevo volilno reformo

DEBATA MINISTRSKIH PREDSEDNIKOV. — S 36' PROTI 33 GLASOVOM JE ZBORNICA ODOBRILA MUSSOLINIJEV NAČRT.

Rim, 16. januarja. a. Ker se je na včerajšnji seji poslanske zbornice generalna debata o novi volilni reformi nenadoma zaključila, se je danes govorilo samo k tako imenovanemu dnevnemu redu ali resolucijam. Glavna resolucija, za katero je šlo, je bila resolucija bivšega ministrskega predsednika Giolittija, ki je bila vložena sporazumno z bivšima ministrskima predsednikoma Orlandom in Salandro. Resolucija se glasi: »Zbornica smatra, da je za vsako vprašanje, ki se tiče volitev, kot predpogoj potrebno polno in popolno zaupanje, da se more ljudska volja izraziti v vseh njenih oblikah (individualna, hišna, tiskovna, društvena in zborovalna svoboda). Ker pa ti pogoji sedaj niso dani in tudi ne bodo dani z metodami sedanje vlade, prehaja zbornica k dnevnemu redu.«

Resolucijo je utemeljeval Orlando z daljšim govorom, v katerem je temljito ovrgel vso podlago nove volilne reforme, izvzemši, kar določa glede enopoposlanskih volilnih okrožij. Protestiral je proti večkratni volilni pravici, ki je sad zastarele ideologije, ker deli narod z socialne razrede. Navajal je tudi vse razloge proti fašistovski vladi, ki hoče s pomočjo nove reforme utrditi svoje stališče.

Nato je bila razprava o volilni reformi prekinjena in je poročal finančni minister De Stefani o konferenci finančnih ministrov v Parizu.

Pri zopetnem nadaljevanu razprave o volilni reformi je utemeljeval potrebo volilne reforme znani fašistovski poslanec Farinacci. Orlandu pa je odgovarjal notranji minister Federzoni.

Nato je govoril bivši ministrski predsednik Giolitti ki je izjavil, da je sicer pristaš enomandatskega volilnega sistema, toda odločno protestira proti ukrepom vlade, ki omejujejo svobodo političnega delovanja, kajti v takih razmerah je vsako resnično politično delovanje nemogoče. Nove volitve se nikakor ne bodo vršile v kratkem času. V takšnih razmerah, kakor so sedanje, so volitve nemogoče. (Mussolinijev medklic: »Pridem se k vam učit, kako se delajo volitve!« Giolitti mu odgovori: »Saj še nobena vlada ni imela tako polne zbornice, kakor sedanja.«

Giolitti je zaključil, da zaradi težkih posledic, ki jih more imeti predlagana volilna reforma ne more prevzeti odgovornosti za nio, zato bo glasoval proti. Nato se je vršilo glasovanje o Farinaccijevi resoluciji, ki jo je sprejela vlada in ki se glasi: »Zbornica odobrava reformna načela zakonskega načrta o volilni reformi in prehaja na podrobno razpravo.«

Pri poimenskem glasovanju je glasovalo 340 poslancev, in sicer za resolucijo 307, proti pa 33.

Mussolini napoveduje diktaturo

IZJAVE ANGLEŠKEMU NOVINARJU. — NE UMAKNE SE ZA NOBENO CENO

London, 16. januarja. v. Mussolini je imel razgovor s posebnim poročevalcem «Daily Express». V svojih izvajanjih je skušal vzbuditi vtis, da je njegovo stališče neomajno. Izgleda, da je italijanski ministrski predsednik odločen braniti svoje stališče do skrajnosti ter ga ne zapustiti brez ljutega odpora. Mussolini je ironiziral v inozemstvu razširjeno vest, da je notranje-politična situacija v Italiji zelo resna, ter je izjavil, da riše inozemsko časopisje položaj v napačni luči. Položaj v Italiji ni bolj vznemirljiv, kakor v kaki drugi državi Evrope, ne izvzemši Anglije. Fašizem se vedno bolj razširja. Zadnja koncesija fašizma opoziciji je novi volilni red. Sploh pa je fašizem storil vse, da pridobi opozicijo zopet k normalnemu parlamentarnemu delovanju.

Na vprašanje ali je fašistovska vlada mogoča brez pomoči in podpore demokratskih sil, je izjavil Mussolini: Rimska republika je imela 72 diktatorjev. Ako odreče parlamentarni sistem kake države, mora nač eksekutiva prevzeti popolno kontrolo nad dogodki v deželi. Na vprašanje, kdaj bodo razpisane nove volitve, je izjavil Mussolini, da še le po končanem Matteotti'jevem procesu. O natančnem terminu ne more dati nobenih pojasnil.

MUSSOLINIJEVI UKREPI PROTI NEFAŠISTIČNIM DRUŠTVOM.

Trst, 16. januarja. r. Tržaška prefektura je po nalogu Mussolinijeve vlade odredila razpust nekaterih organizacij in društev, ki niso naklonjena Mussolinijevi politiki. Danes zjutraj se je razširila vest, da bodo razpuščene tudi vse slovenske in hrvatske kulturne organizacije. Ta vest se je izkazala za neresnično. Do poznega večera merodajnim in prizadetim faktorjem o tem ni nič znano.

POGAJANJA Z MADŽARSKO.

Beograd, 16. januarja, p. Danes popoldne je bila seja naših in madžarskih delegatov. Razpravljali so o načelnih vprašanjih glede železniške tarife in prometa.

Nova nemška vlada imenovana

ŠE PREDNO JE ZAČELA POSLOVATI, JE ŽE V KRIZI. — RIVALITETA MED NACIJONALCI IN CENTRUMOM.

Berlin, 17. januarja. z. Na predlog državnega kancelarja dr. Luthra je imenoval državni predsednik sledečo vlado:

Državni kancelar: dr. Luther;

zunanje zadeve: dr. Stresemann (ljudska stranka);

notranje zadeve: Martin Schiele (nacionalec);

državno gospodarstvo: Neuhaus (nacionalec);

delovno ministrstvo: dr. Braun (centrum);

narodna obramba: dr. Gessler (demokratski disident);

pošte: Stingl(bavarska ljudska stranka);

prehrana in kmetijstvo: grof Kanitz (nacionalec);

Ministrstva financ, pravde in prometa so ostala začasno še vakantna.

Kancelar dr. Luther je predložil predsedniku Ebertu ministrsko listo v podpis, čeprav še ni mogel zbrati celega kabineta. Za tri še nezasedena mesta so se vršila danes ves dan pogajanja, ne da bi prišlo do kakega rezultata. Zlasti se bije boj za finančno in justično ministrstvo, ki ju reklamira centrum za sebe, nacijonalci pa bi radi rešili eno za svojo stranko, drugo pa za Stresemannovce. Nasprotja so se tako poostrila, da se nahaja komaj imenovana vlada že v krizi, še predno se je predstavila parlamentu. To bi se bilo moralo zgoditi na današnji seji, ki je bila sklicana ob 6., a je bila vsled nejasne situacije odgodena. Za enkrat je predvidena vladna izjava za pondeljek zvečer, ko se Reichstag zopet sestane.

Pretep v francoskem parlamentu

BREZ PRAVEGA VZROKA PRIDE DO PRETEPA MED OPOZICIJONALNIMI IN VLADNIMI POSLANCI. — BARIKADE PRED PREDSEDNIŠKO TRIBUNO.

Pariz 16. januarja. z. Na sinočnji seji parlamenta je prečital novoizvoljeni predsednik Painleve interpelacijo, med njimi tudi intervencijo o pobuni v Donarmanezu. Vlada je izjavila, da je pripravljena na to interpelacijo takoj odgovoriti, opozicija pa je protestirala, češ da so druge zadeve važnejše. Ko je predsednik kljub temu otvoril debato o interpelaciji, je prišlo do tumultov, ki so dovedli naposled do dejanskih spopadov. Opozicija je navalila na predsedniško tribuno, pred katero pa so parlamentarni sluge v naglici napravili barikade iz stolov in miz. Nekateri poslanci so se vrgli na sluge in jih pometali iz dvorane. Vladni poslanci so se zanje zavzeli in tako je prišlo do novih pretepov. Komunisti prepevajo z očitno škodoželjnostjo internacijonalo. Painleve nekaj časa zvoni in miri, a ko se ne more uveljaviti, prekine sejo. Počasi se zbornica izprazni.

Atentat na železniški most v Bolgariji

Promet med Beogradom in Sofijo prekinjen.

Beograd, 16. januarja. p. Iz Caribroda javljajo, da je bil veliki most na reki Slivnici na glavni progi Dragoman - Sofija razstreljen. Most je bil podminiran na štirih krajih. Eksplodirala pa je samo ena mina. Promet med Sofijo in Jugoslavijo je prekinjen.

Kaj je s Trockim?

Rim, 16. januarja, a. Z ozirom na vest o aretaciji Trockega po sovjeski vladi izjavlja tukajšnje rusko veleposlaništvo, da tako imenovani «slučaj Trockega» sploh ne eksistira in da so vse vesti, ki se raznašajo o tej stvari, popolnoma brez temelji. Bivši boljševiški komisar za vojno Trocki ni bil nikdar poslan v prognanstvo in ni bil nikdar aretiran. Moral bi bil iti na Kavkaz iz zdravstvenih ozirov, zdravstveni nasvet pa se ni mogel izvesti, ker se je bolezen Trockega slujsala. Boleha na kronični mrzlici, radi katere je moral začasno v neki sanatorij v bližini Moskve. Za to so bili merodajni edino zdravstveni razlogi, nikakor pa ne politični.

AVSTRIJSKO-RUSKI DOGOVOR O PRAVNI POMOČI.

Dunaj, 16 januarja, s. Kakor doznava «Politische Korespondenz» stopi avstrijsko-ruski dogovor glede pravne pomoči v civilnih zadevah v veljavo 12. februarja.

ANGLIJA IN PARIŠKI SKLEPI.

London, 16. januarja, s. V dobro poučenih krogih se zagotavlja, da je ministrski svet odobril stališče državnega tajnika Churchilla na pariški konferenci in njegove privatne razgovore o vprašanju dolgov.

ZOPETNA ODGODITEV POGAJANJ Z ITALIJO.

Beograd, 16. januarja. Konference z Italijo, ki naj bi se 20. t. m. nadaljevala v Benetkah, so sporazumno med našo in italijansko delegacijo odgodene do dne 1. februarja.

UDRUŽENJE PRAVNIKOV.

Beograd, 16. januarja, p. Nocoj je imelo sejo udruženje pravnikov v naši državi, ki se je konstituiralo. Za predsednika je izvolien dr. Gjoka Nestorović, profesor v Beogradu. Vršijo se priprave za kongres pravnikov, ki bo letos v Beogradu.

ODLIKOVANJE JAPONSKEGA POSLANIKA.

Beograd, 16. januarja, p. Japonski poslanik Kumaguči je bil odlikovan z redom sv. Save I. razr.

PONOVNA ARETACIJA ANDROLIČEVE

Beograd, 16 januarja, p. Znana avanturistka Androličeva je bila ponovno aretirana ter je kasacijsko sodišče razveljavilo prejšnjo razsodbo. Trdi se, da je prišlo do novih odkritij in da je vpletenih mnogo oseb v avanture Androličeve, med njimi tudi več častnikov.

Nov konflikt med Poljsko in Gdanskom

Varšava, 16. januarja. s. Vrhovni komisar Zveze narodov v Gdanskem se je obrnil na generalnega komisarja poljske republike v Gdanskem dr. Strassburgerja s prošnjo, da naj bi poljska vlada radi preprečenja izgredov odstranila poljske poštne nabiralnike v Gdanskem. Vrhovni komisar je povdaril, da bo v slučaju odklonitve pooblastil senat v Gdanskem, da odstrani z lastnimi sredstvi poštne nabiralnike. Dr. Strassburger je ugotovil, da je tej prošnji nemogoče ugoditi.

Podpredsednik ministrskega sveta Thugutt je izjavil zastopnikom časopisja o gdanski zadevi, da pričakuje poljska vlada z mirnostjo razvoja dogodkov. Poljska bo med tem preprečila vsako nasilje, dokler ji bo to mogoče. Odločilne korake pa bo storila šele tedaj, če bi prišlo do prelitja krvi.

POLJSKO-AVSTRIJSKI ARBITRAŽNI DOGOVOR.

Varšava, 16. januarja, s. Senat je včeraj ratificiral poljsko-avstrijski dogovor glede razsodišča.

BILANCA RUHRSKE ZASEDBE.

Pariz, 16. januarja, v. Bilanca ruhrske zasedbe je naslopna: Dohodki znašajo skupno 4.531.047.649 zlatih frankov, izdatki pa 1.012.539.328 zlatih frankov. Prebitek znaša torej 3.518.508.321 zlatih frankov.

Borza

16. januarja:

CURIH: Beograd 8.35, New-York 519.60, London 24.85, Pariz 28.15, Milan 21.05, Praga 15.60, Budimpešta 0.007170, Bukarešta 2.65, Sofija 3.75, Dunaj 0.0073.

TRST: Beograd 39.30 do 39.70, Dunaj 0.0345 do 0.0355, Praga 73 do 74.50, Pariz 132.50 do 134.50, New-York 24.45 do 24.65, Curih 472 do 476, dinarji 39.20 do 39.60, 20 zlatih frankov 93 do 94, zlata lira 472.46.

DUNAJ: Beograd 1134 do 1138, Berlin 16.850 do 16.950, Budimpešta 97.80 do 98.60, Bukarešta 371 do 373, Milan 2864 do 2876, New-York 70.935 do 71.185, Praga 2129 do 2139, Varšava 13.610 do 13.710 Sofija 511 do 515, Curih 13.665 do 13.715, dinarji 1133 do 1139, dolarji 70.460 do 70.860, lire 2830 do 2850.

PRAGA: Beograd 54.75, Dunaj 4.71, Rim 137, London 192.30, New-York 33.90, Curih 654.75.

BERLIN: Beograd 6.77, Milan 17.06, Praga 12.59, New-York 4.195, Curih 80.75.

Dunaj, 16. januarja, s. Lira je nadalje padla skoraj za 2 procenta, dvignile so se pa druge antantne devize, zlasti Pariz in Bruselj. Tudi švicarski frank se je lahko izboljšal. Dinar je neizpremenjen.

Danes ob 8 zvečer
? ? ?
Obrnite!

Koritarstvo inž. Serneca

KAKO JE G. SERNEC «URADOVAL» IN KAKO BI POSLANČEVALI

Gospod inž. Dušan Sernec je že včeraj odgovoril v «Slovencu» na naš članek «Nova zvezda v tigrovski deželi». Drzno piše, da naš članek «ne vsebuje ničesar razun infamnih natolcevanj». Gosp. Sernec se je s svojim odgovorom prenaglil. Brččas je mislil, da smo 15. t. m. o njem izpregovorili že zadnjo besedo ter da nimamo dovolj dokazov za to, da manjkajo njemu glavne kvalifikacije za narodnega poslanca. Iz Sernečevega odgovora v «Slovencu» je najbolj značilna njegova izjava, da o vsebini pravd, ki jih ima z imovino bivše dežele Kranjske, danes ne govori «obširneje», da ne bo izgledalo, kakor da hočem (inž. Sernec) s časnikarskimi polemikami vplivati na izid pravd.» Baš uradni spis, ki je bil sodniji v teh pravdah predložen o uradovanju gosp. Serneca pri deželni elektrarni na Završnici pa je tak, da mora o njem javnost ne oziraje se na potek pravde biti poučena, ker se iz teh spisov jasno vidi, kdo je gosp. inž. Dušan Sernec in kakega kandidata priporoča SLS Logatčanom in Radovljičanom. Javni interes je v tem slučaju neizmerno večji, kakor pa zasebni interes gosp. Serneca in žalostno dovolj bi bilo, da bi se kandidat SLS slovenskemu ljudstvu ne pokazal v pravi luči resnice, četudi to ni ljubo «izvrstnemu» kandidatu SLS ter mamonistom klerikalne stranke, ki so radi svojih poslovnih zvez in prijateljstva usilili ljudstvu inž. Serneca za kandidata. Že večkrat omenjeni uradni spis, ki leži na ljubljanskem sodišču, je uničujoča obsodba morale SLS ter njenih kandidatur. Le stranka, ki špekulira na nerazsodnost svojih volilcev, le stranka, ki se je proslavila s svojo tigrovsko politiko, je sposobna, da si poišče poleg Sušnika in drugih korupcijonistov za novo zvezdo še Dušana Serneca. Kaj vse je počel inž. Sernec kot vodja deželnih električnih central, kjer je bil nameščen od bivšega deželnega odbora kranjskega l. 1913. pa do l. 1922., ko ga je pokrajinska uprava v Ljubljani bila primorana takoj odpustiti iz službe, ako ni hotela riskirati, da uniči ž njim elektrarniško podjetje?

Uradni spis pokrajinske uprave ugotavlja, da se je inž. Sernec pri prevzetju službe ravnatelja deželnih električnih central zavezal, da bo službo «vestno izvrševal», da bo tej službi posvečal «vse svoje sile» ter «pospeševal interese dežela po svojih najboljših močeh». Zato mu je pa dežela tudi plačevala krasno plačo. Tako n. pr. je imel leta 1913. stalno letno plačo 7200 (zlatih) K ter 5 % vsakoletnega čistega dobička od podjetja. Razven tega je imel potni pavšal letnih 2000 (zlatih) K ter pravico do povračil faktičnih stroškov, če bi bili ti višji kot pavšal. Leta 1913. je bila ta plača naravnost «mastna». Sernecu so se pozneje prejemki povišavali z naraščajočo draginjo.

Inž. Sernec je sicer točno vlekel plačo, ni pa izpolnjeval službene obveze, kakor bi to moral in kakor je to zahteval javni interes. Gosp. Sernec je postajal od dne do dne večja nesreča za bivšo deželno elektrarno. Uradni spis pokrajinske uprave ugotavlja, da je inž. Sernec — mesto da bi se brigal za elektrarno — upravljal posle upravnega svetnika pri Gospodarski banki, pri tovarni izdelkov pločevine in kovine v Ljubljani, pri delniški družbi Svetla za žarnice. S tem je deloval direktno proti pogodbi. Razume se, da Sernec potem ni mogel imeti niti časa, da bi hodil redno v pisarno. Svoj glavni poklic je celo tako zanemarjal, da je prihajal v urad samo po enkrat na teden, kasneje celo vsakih 24 dni po enkrat. Ko ga je marca 1922 poklicala pokrajinska uprava na odgovor radi zanemarjanja uradnih dolžnosti ter zahtevala od njega pojasnil, je cinično odgovoril, da ne bo službena potovanja iz svojega plačeval, četudi je imel pravico do povračila vseh večjih dokazanih stroškov. Dejal je, da si daje pošto prinesti tudi na dom in da doma uraduje. Pristavil je tudi, da bi bil — ako bi bil navezan le na službene prejemke — že «tako sestradan, da bi ne mogel več hoditi.» Sernec na vprašanja predpostavljene oblasti sploh ni hotel odgovarjati in zlasti ni hotel povedati, kolikrat je bil v uradni pisarni. Odgovoril je le, da se «prisotnost ravnatelja ne ravna po času, temveč po potrebi.» Ako bi se vsak uradnik postavil na stališče gosp. Serneca, bi uradi res lepo izgledali! Sernec je deželno elektrarno smatral le za molzno kravo, ki naj jo krmijo drugi. Že samo to Sernečevo «ravnateljevanje» zadostuje, da si volilci v radovljiškem in logaškem okraju, kjer se gosp. Sernec ponuja za kandidata, ustvarijo sliko, kakšen poslanec bi bil ta gospod, ako bi slovensko ljudstvo zadela nesreča, da bi bil izvoljen. Kar se je naučil kot uradnik, to bi znal tudi kot poslanec. Poslančevati doma, v Beograd pa hoditi vsak mesec le po dijete, to bi znal vsak. Kot poslanec bi pa imel gosp. Sernec še več prilike kot dosedaj, da bi svoj «delokrog» kot upravni svetnik bank in delniških družb še razširil. Tako tipičnega «koritnika» kot je inž. Sernec, klerikalna stranka še ni postavila na javno in vidno mesto. Inž. Sernec pa je kot ravnatelj deželnih električnih central zagrešil pa še druga dejanja, ki mu jemljejo pravico s svojo glavo hoditi na solnce. O tem pa prihodnjič.

Možat odgovor na klerikalno perfidijo

Včerajšnji «Slovenec» je perfidno napadel železniškega direktorja drja. Borka, klevetajoč ga, da namerava iz Slovenije pregnati vse železničarje, ki niso radikali ali demokrati. Na ta nesramen napad je poslal direktor Borko sledeči odgovor:

Uredništvu «Slovenca», Ljubljana.

K notici, ki ste jo objavili v današnji številki 12., v rubriki «Volilno gibanje» pod napisom «Železniški ravnatelj — priganjač Žerjavovcev», čast mi je sledeče pripomniti:

Vse službene premestitve, ki sem jih dosedaj zasnoval, utemeljene so od strani direkcije z nujnimi potrebami, bilo z obzirom na službo, bilo na red in disciplino, bilo na zdravstvene in socijalne prilike posameznikov.

V ostalem, začrtal sem svoj delovni program v obeh svojih pozdravnih okrožnicah na podrejeno osobje (julija in decembra pr. leta), ki povdarjata narodno in državno idejo v duhu ustave in ostalih državnih zakonov in v smislu prisege, katero je položilo vse železničarstvo, ki se po novem zakonu glasi:

«Jaz N. N. prisezam na svemogočnega Boga, da bom vladajočemu kralju Aleksandru I. zvest, da se bom vestno ravnal po državni ustavi, da se bom pokoraval državnim zakonom in naredbam svojih nadrejenih oblastev, da se bom pri opravljanju službe držal varčnosti in da bom zvesto čuval državne in službene tajnosti; da bom vestno izvrševal predpise, ki se tičejo varnosti prometa, da bom ne le sam vestno izpolnjeval dolžnosti, ki so združene z mojo službo, nego se prizadeval, da se izvršujejo vsi predpisi, kakor je treba. Tako mi Bog pomagaj.»

Smatram za svojo prvo in sveto dolžnost v tem državnem smislu uplivati na podrejeno mi osobje in ga stalno opominjati na njegove dolžnosti. Zraven tega pa delam sam neumorno, z vztrajnim idealizmom, dobro in resno voljo za stroko in bom tako kakor dosedaj tudi v bodoče po vseh svojih močeh skrbel za uslužbenstvo, da se mu čimbolj olajša njegov težki gospodarski položaj, da se bo moglo i po svoji želji popolnoma posvetiti svojemu težkemu poklicu.

Ako je vse to zloraba uradne oblasti, bom zopet rade volje vzel na sebe vse «kazenske sankcije».

Tolaži in vzpodbuja me zavest, da me vse podrejeno osobje zelo dobro razumeva, ceni in me z zaupanjem podpira v mojem dobrem stremljenju. Vsem onim malim izjemam, ki jim še morda manjka dobre volje za delo in smisel za državo, kateri služijo, pa želim od prijatelskega srca, da čimprej uvidijo svojo zmoto.

To objasnilo dostavljam vsem trem ljubljanskim dnevnikom s *prošnjo za objavo.*

Ljubljana, dne 16. januarja 1925.

Direktor državnih železnic:
Dr. Borko.

Boljševiki in kmetje

Iz Rusije prihajajo vedno češče glasovi, ki poročajo o množečih se sporih v notranjosti sovjetske države. Ni sicer misliti, da bi se spor med Trockim in njegovimi dosedanjimi prijatelji ter sotrudniki na vodstvu sovjetske politike izvedel že sedaj do ostrega in definitivnega obračuna. Smatrati je, da so vesti o uporih v armadi in mornarici ter v delavskih množicah v korist Trockemu izmišljene ali vsaj močno pretirane in da v tem pogledu ni še sedaj pričakovati odločilnega spopada; pričakovati pa je, da ostane to nasprotje latentno in da plane na površino v polnem obsegu, kadar se pokaže, kako mnogo bolj prav je imel zmernejši in uvidevnejši ter praktičnejši Trocki nego njegovi sedaj številnejši protivniki. Tedaj bodo tudi širše, v poštev prihajajoče množice prešle na stran opozicije in neuspehi sedanje močnejše komunistične večine postanejo — uspehi Trockega.

Ti neuspehi vladajočega komunizma so neutajljivi v sovjetski politiki napram kmetu, napram vasi. O tem danes ne more biti nikakega dvoma, in isto odseva iz pisave boljševiškega časopisja kot iz izjav boljševiških vodij. Med boljševiki in ruskimi kmeti postaja razdor vedno večji in ves trud, da bi se ta razdor odstranil ali vsaj zmanjšal, ostaja brez uspeha.

Lenin je bil naziranja, da bo ruska boljševiška revolucija uspela in se držala le na temelju sodelovanja delavstva in kmeta. Zato se je sovjetsko vodstvo vedno trudilo, da pridobi zase kmeta v resnici, ne le na videz. V prvi dobi to ni bilo težko, kajti kmet je šel z onim, ki mu je pomagal, ko je vzel veleposestniku - graščaku zemljo, ki mu jo je bilo tako strašno treba. Kmet je šel z onim, ki mu je garantiral to novo pridobljeno zemljo. Toda nastopila je druga faza, po boljševiškem programu, to je doba vzgajanja kmeta za socijalizem, potom kooperativnih in sindikalnih vaških združb in potom propagande, ali tudi potom pazljivega nadziranja in čuvanja, da se med kmeti ne razvije malomeščanski element, težnja po individualnem obogatenju, vršenega po posebnih emisarjih komunističnega delavstva, ki so se naselili po vaseh ter vodijo tam lokalne vaške sovjete in v njih odločujejo o vsem. Ta druga perijoda naj bi bila prehodna doba v tretjo ali končno fazo, ki bi pomenila popolno socijalizacijo.

Razmerje med komunističnim mestom in vasjo je še vedno v drugi fazi, ali ne napreduje nikamor. Pazljivo nadziranje nad vasjo, ki jo vršijo sovjetski emisarji, je povzročilo, da se čuti kmet napram kom. zapostavljen, da drži pasivno in ne mara aktivno sodelovati v ničemer. K temu pride še pomanjkanje onih izdelkov, ki jih vas tako silno potrebuje, a mu jih mesto ne more dati, ker jih samo nima. Zraven je še pomanjkanje obratnega kapitala, ki je po vaseh silno občutno; sovjeti sami nimajo denarja, da bi ga dobili v obliki posojila zunaj, se je po nastopu konservativne vlade v Angliji izjalovilo. In vendar je treba pridobiti kmeta za vsako ceno, zakaj ako ostane kmet v dosedanji pasivnosti, je jasno, da se tudi agrarna produkcija v Rusiji ne more dvigniti in s tem je tudi gotovo, da se celotna gospodarska sanacija Rusije ne more izvršiti, saj je Rusija izvažala skoro le agrarne proizvode. Situacija je tedaj zelo neugodna.

Da bi si pridobili kmeta, poskušajo sovjeti na razne načine. Zadnjič so razveljavili volitve v sovjete po raznih krajih ter izdali naredbo, da morajo komunistič. vaški eksponenti dovoljevati, da volijo kmetje lahko tudi nevtralne ljudi, da se ne bo kmet čutil komandiranega. Zinovjev trdi, da mu je Lenin rekel, da bo najmanjša napaka, ki jo stori boljševizem v svojih odnošajih do kmeta opasnejša za sovjetsko Rusijo nego stotine Kolčakov, Denjikinov in Vranglov s stotinami Chamberlainov in Hughesov vred. Razumljivo tedaj, da se sovjetska vlada, verna Leninu, krepko drži njegove parole, da je iskati s kmeti notranjega spoja za vsako ceno.

Ali podoba je, da vse zaman. Komunizem in kmet, to sta dva pojma, ki se ne zlagata; to bo nedvomno izpričala tudi zgodovina ruske revolucije.

Politične beležke

+ **Svakog dana jedna obustava.** «Domoljubova» usoda je zadela tudi splitsko «Hrvatsko Riječ», par nobile. V tem povodu prerokuje zagrebški «Jutarnji list»: Obustava «Domoljuba» i «Hrvatske Riječi» to su sada prvi znaci novih mjera, kojima će se vlada služiti prema onim javnim glasilima, koja budu stajala u opreci sa njezinim tendencijama. Ove mjere imale bi se provoditi prema svim novinama, pa i prema onima u Beogradu, pa se sada svakog dana može očekivati po jedna takva obustava . . .» Svakog dana! In do 8 februarja je še mnogo dni. Blagor Jugoslaviji, da premore toliko «Domoljubov» in «Hrvatskih Riječi».

+ **«Slovenec» na drugi in na tretji strani.** Na drugi strani poroča včerajšnji «Slovenec» v posebni brzojavki, kako je dr. Joža Hohnjec pri Ljubi Jovanoviću najodločneje protestiral proti aretaciji radičevca Bačinića. «Vtis dr. Hohnjeca o tem razgovoru» — poroča «Slovenec» — «je bil tak, da se Ljuba Jovanović ne strinja s protizakonitostmi in nasiljem, ki jih uganja sedanji režim». Ljuba Jovanović je itak stara simpatija naših klerikalcev. Ali vendar! Na tretji strani pa včerajšnji «Slovenec» istotako beleži Bačiničevo aretacijo, ginljivi prizor z natreskanim Gjoko Popovićem in dr. Hohnječevo intervencijo pri Ljubi Jovanoviću. Pravi pa, da dr. Hohnječev protest «seveda ni nič zalegel, ker Ljuba Jovanović ne nosi zastonj naslova «policajac», odkar se je tako sijajno izkazal v solunskem procesu«... Spredaj liže, zadaj praska, to ni maček, temveč «Slovenec».

+ **Separatistični organi in sodniki.** Separatistični organi so zagnali strašen krik, ker je zagrebška «Riječ» navedla, da je senat zagrebškega sodbenega stola napram Radićevim aretiranim kompanjonom postopal pristransko. Z zgražanjem vred so seveda izpuščali tudi slavospeve na čast neodvisnosti in nepristranosti hrvatskih sodnikov in njihovi vzvišenosti nad politično kampanjo. Čim pa sodišče v Virovitici ni «odmah» izpustilo nekaterih aretiranih radičevcev, ker jih ni moglo, so virovitiški sodniki takoj izgubili simpatije zagrebškega «Hrvata», ki jih je napadel prav tako grobo, kakor je prej pritiskal pero za tirade. Mnogo tudi separatistični žurnali kričijo zastran ustavitve splitske «Hrvatske Riječi». A če bi jim vzvišenost sodnije resnično bila tako sveta, bi morali vsaj molčati, ker «Hrvatsko Riječ» je ustavilo splitsko sodišče in nihče drugi.

+ **Glasilo štirinajste mariborske skrinje.** Klerikalna «Straža» v Mariboru nadaljuje z bulletinom o sporazumu Marković-Ribarič-Roglič s klerikalci. Danes ima «Straža» ginljivo poročilo, kako se je g. Marković pripeljal v Maribor, bil na kolodvoru sprejet po klerikalcih ter se končno naselil pri generalu Maistru, kjer bo baje bival za časa volilne dobe. (Gospoda generala Maistra so namreč klerikalci tudi hoteli kandidirati na takozvani sporazumaški listi). Za nocoj pa je že napovedano širše zborovanje Markovića, na katero so klerikalci dirigirali večje število svojih somišljenikov, da bodo lahko poročali potem o porastu davidovičevcev v Mariboru, kjer doslej še niti enega ožjega sestanka niso zmogli.

+ **«Emigracija».** Opozicijski listi poročajo, da je zadnje čase pobegnilo iz jugoslovenskih obmejnih krajev večje število ljudi. «Pravda» poroča o pobegih Dalmatincev v Italijo, «Slovenec» pa o 1500 radičevcih, ki so odšli v Budimpešto in pričnejo tam izdajati svoj organ. Kolikor pa je nam znano, se vsi ti «politični» emigranti do 8. februarja zopet vrnejo v Jugoslavijo, ker je splošno znana stvar, da so «šverceri» in tihotapci najzvestejši Radičevi volilci, v kolikor seveda, po lokalnih razmerah, niso klerikalci.

+ **Razpadanje HRSS.** Kako se Radičeva kula HRSS. vendarle vztrajno kruši, dokazuje izjava krajevne organizacije HRSS v Petrovaradinu, ki je korporativno zapustila stranko z motivacijo: «Ker uvidevamo, da je Radiću i republika i ljubezen do seljaka zgolj krinka za pljačkanje siromakov in da nas je zavedel v boljševizem, prekinjamo vse zveze s HRSS. ter pristopamo kolu pravih hrvatskih rodoljubov, da skupno z brati Srbi začnemo delati za blagor kralja in domovine». Izjavo je podpisal celotni odbor in krajevna organizacija se je pridružila Lovrekovićevi skupini. Poleg številnih sporadičnih izstopov iz HRSS. je to prvi kolektivni izstop, ki mu jih utegne še dokaj slediti.

+ **Prvi volilni sestanek zagrebških samostalnih demokratov** se je vršil v četrtek zvečer v tajništvu SDS ob številni in pestri navzočnosti zagrebških volilcev. Sestanek je otvoril predsednik mestne organizacije dr. Ljuba Tomašić. Kot glavni govornik je nato nastopil dr. Juraj Demetrović, ki je s čvrstimi izvajanji obrazložil pomen sedanjih volitev. Med tem je na sestanek dospel nosilec liste Narodnega bloka za Zagreb, dr. Ivan Juriša, vrnivši se skupno z ostalimi dem. občinskimi svetovalci s seje občinskega sveta, kjer se je zaključilo, da se tekom enega meseca (torej najkasneje do 15. februarja) izvoli novih 25 občinskih svetovalcev. V zvezi s tem se je sklenilo, da mestna organizacija SDS takoj vzame v roke tudi organizacijo agitacije za občinske volitve. Spričo razceplienosti strank dosedanje večine v občinskem svetu ima jo zagrebški samostalni demokrati najlepše šanse, da po 8. februarju dosežejo posebno lepe uspehe tudi pri občinskih volitvah.

„Zmaga je naša!“
ali opozicijski blok pred potopom

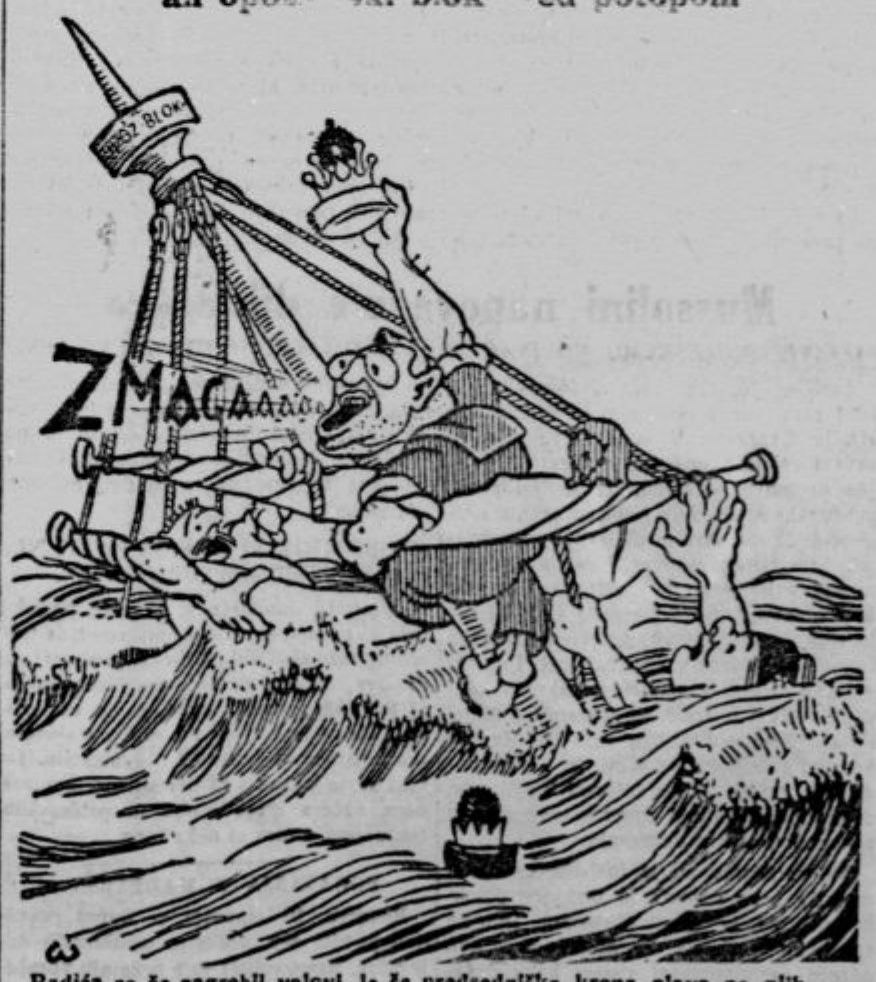

Radića so že zagrebli valovi, le še predsedniška krona plava po njih...

Narodni blok

: **Iz okrožnega tajništva JDS za Notranjsko.** V nedeljo dne 18. t. m. se vršijo javni shodi v Grahovem, Cerknici, Rakeku, Gor. Logatcu in Dol. Logatcu, kjer poroča kandidat minister n. r. dr. Kramer.

: **Krajevna organizacija JDS Trbovlje** priredi v nedeljo dne 18. t. m. ob 9. javen shod v dvorani Ane Forte na Vodi. Kot govornik nastopi kandidat za laški srez dr. Franjo Roš, odvetnik in župan v Laškem.

•

SHODI NARODNEGA BLOKA V LJUBLJANSKI OKOLICI.

V nedeljo 18. t. m. se vrše sledeči javni shodi:

Na Igu - Studenec ob pol 8. uri zjutraj v sokolski dvorani.

V Tomišlju ob pol 11. uri v gostilni g. Škrabarja.

V Želimljah ob pol 3. uri popoldne v gostilni g. Kramarja. — Na vseh treh shodih poročata gg. srezki kandidat Fran Zebal in tajnik Ivo Beršćak.

Polhov gradec. Ob 8. zjutraj (lokal javljen takoj po maši).

Horjul na Turnškem dvorišču ob 11. dopoldne. V slučaju slabega vremena v gostilni g. Čepona.

Drenov grič. Ob 3. uri popoldne v gostilni g. Toni.

Na teh sestankih poročata namestnik srezkega kandidata g. živinozdravnik Ipavec iz Vrhnike in g. Fran Majcen, profesor iz Ljubljane. Za vse naše somišljenike je udeležba častna dolžnost, prijatelji in tudi nasprotniki so pa vljudno vabljeni.

IZ ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV.

Vrše se sledeča predavanja ZKD po deželi:

Danes zvečer ob 8. uri v Šiški pri g. Stepicu. Predava g. profesor Josip Jeras o dobrovoljskem gibanju.

V nedeljo 18. t. m.:

Št. Vid nad Ljubljano pred občnim zborom Sokola. Predava prof. Stanko Šilc v svetovnem nazoru in verstvu.

Birčna vas pri Novem mestu. Predava g. Simončič ob 2. uri popoldne o sadjarstvu v gostilni g. Zupančiča.

Ribnica. Predava ravnatelj g. Lovro Tepina o prvi pomoči živini v sili. Ura razvidna na plakatih.

Srednja vas v Bohinju. Ob 11. uri dopoldne predava g. Stojan Bajič o socijalizmu.

Zagorje ob Savi. Ob 11. uri dopoldne predava o pračloveku g. prof. Dolžan.

Preddvor nad Kranjem. Anton Likozar nadučitelj v p. ob 3. uri popoldne o gospodarskih vprašanjih.

Dražgoše. Joso Čeh, drž. viš. živinozdravnik »kako obvarujemo živino pred nezgodami«. Ura razvidna na plakatih.

Vrhnika ob 3. uri popoldne v sokolski dvorani g. dr. Rud. Kropivnika o Friderika II. in Veroniki Deseniški.

Na vsa predavanja vljudno vabimo vse interesente.

Po svetu

— **Francoski poslanik pri sovjetski vladi,** Jean Herbette je izročil v četrtek svoje poverilnice sovjetskim mogotcem v Kremlju. Kalenin in Herbette sta si pri tem vneto zatrjevala, kako hočeta obe državi živeti medsebojno v čim bolj prijateljskih odnošajih, g. Herbette pa je v tem času že imel v žepu Herriotov nalog, naj protestira pri sovjetih proti njihovi revolucijonarni propagandi v Franciji.

— **Socialno-politični kongres v Berlinu.** Dne 12. t. m. se je vršil prvi socialnopolitični kongres na nemških tleh po vojni, na katerem je bila sklenjena fuzija mednarodnih organizacij za delavsko zaščito, za boj proti brezposelnosti in za zavarovanje delavcev. Na kongresu so bile zastopane sledeče države: Anglija, Francija, Belgija, Italija, Češkoslovaška, Švica, Nizozemska, Finska, Avstrija in Nemčija.

— **Pogajanja za prenos Zeppelinovih delavnic v Italijo.** Po poročilih, se vrše med Zeppelinovimi delavnicami in italijansko vlado pogajanja, da bi se delavnice iz Friedrichshafena in Berlina prenesle na letališče blizu Milana. Na ta način bi ostale Zeppelinove delavnice ohranjene.

— **Strašen potres na Turškem.** V okrajih Ardahan in Ardak je bil te dni strašen potres, ki je zahteval nad 200 človeških žrtev. Na tisoče prebivalcev tabori na prostem. Položaj je resen tembolj, ker vlada hud mraz, deloma do 17 stopinj pod ničlo.

— **Francosko - angleška konferenca v Londonu.** »Daily Mail« poroča, da se bo februarja ali marca vršila v Londonu konferenca francoskih in angleških državnikov, ki se bo bavila z ureditvijo vprašanja francoskih vojnih dolgov Angliji.

V. Slovanski večer
Akademija in ples
v dvorani ‚Uniona‘

Naši kraji in ljudje

Manifestacijski zbor Narodnega bloka v Celju

DR. PIVKO IN DROFENIK PRED VOLILCI. — V ZAVESTI POPOLNE ZMAGE IDEJE DRŽAVNEGA IN NARODNEGA EDINSTVA.

Celje, 16. januarja.

Včerajšnja sijajna manifestacija narodnega in naprednega življa iz Celja in okolice za narodno in državno edinstvo nas navdaja z najlepšim upom na popolno zmago pri volitvah. Prostorna dvorana Narodnega doma je bila natlačeno polna. Mnogo nad 400 volilcev in agitatorjev za dobro idejo je z največjim zanimanjem sledilo izvajaniem kanditatov Narodnega bloka in jim priredilo ponovno navdušene ovacije.

Shod je otvoril predsednik celjske krajevne organizacije samostojne demokratske stranke, dr. *Kalan*, ki je iskreno pozdravil številne zborovalce, posebno še ministra n. r. dr. *Kukovca*, nosilca kandidatske liste dr. *Pivka* in srezkega kandidata g. *Drofenika*. V svojem nadaljnem govoru je ugotovil politično nezrelost Slovencev, ki po številu vloženih list prednjačijo v državi. Toda vsakdo, ki ljubi našo skupno domovino, mora uvideti, da prihajata v poštev samo dve fronti: ena za edinost, druga pa proti. Ideja Narodnega bloka je naravna, lepa in nesebična. Nobeni napredni stranki, ki bi ojačila njegove vrste, ne bi bilo treba zatajiti svojega programa, ker se je pustila vsaki popolna prostost v organizatornem in strankarskem delu. Žalostno je, da se napredne stranke niso mogle najti niti na tem programu, in je tako prišlo do tega, da imamo poleg močne skupine Narodnega bloka še 13 list. Za nosilca naše liste je bil postavljen mož, ki je pokazal svojo neizmerno ljubezen do domovine v največji meri in je tvegal za idejo narodnega edinstva tudi svoje življenje, za kar pa mu danes njegovi nasprotniki s satansko zlobnostjo očitajo celo izdajalstvo.

Viharno pozdravljen se je nato predstavil volilcem nosilec liste Narodnega bloka, prof. dr. *Pivko*. Stvarna in mirna so bila njegova izvajanja in napravila mogočen utis. Tako more govoriti le človek, ki je imel celo življenje čisto vest in pošteno srce. Povdaril je, da pred zrelim občinstvom ne bo razvijal svojega političnega programa, tudi ne dela nobenih obljub. Število tistih, ki mislijo, da je mogoče od naše države kaj odtrgati, je hvala bogu, vedno manjše, treba je le še notranje konsolidacije, da bomo tudi na znotraj čvrsti, kakor je potrebno. Prepričan je, da pošteni Srbi in Hrvati ne bodo nikdar več privolili, da bi dobili krmilo države v roke klerikalci. 25 negativnih elementov je poslala Slovenija v zadnjo skupščino, pokazati pa nimajo ničesar drugega, kakor da so nas še bolj oddaljili s skupnega jugoslovenskega življenja. Žal mu je za narodno socijalistično stranko, ki je vsled nezmožnosti svojih voditeljev v razkroju, ker je imela poprej dobre izglede. Žal mu je tudi za naše ljudi v radikalni stranki, ki trpe pod neuvidevnostjo mariborskega vodstva. Z ogorčenjem zavrača falzifikat pogodbe med njim in dr. Lipoldom, ki se na sramoto ni skuhal v klerikalnih temveč naprednih vrstah. Kar pa se tiče «izdajstva», je le ponosen, da je mogel kaj storiti v korist ujedinjenja naše domovine. Pozdravlja imenom koncentracije korak štajerske SKS, ki je krepko pomnožila vrste Narodnega bloka in ojačila s tem tudi državno idejo. Njegov program je zadovoljitev svojih volilcev, v volilnem boju pa se hoče posluževati samo poštenih sredstev in dostojnih oblik. Pozivlja vse narodno čuteče volilce, naj dne 8. februarja z glasovanjem za Narodni blok pokažejo, da hočejo imeti v državi red in skupščino, ki bo zmožna za delo v korist naroda in države. (Več minut trajajoče ploskanje, ovacije govorniku in vzklikanje narodnemu in državnemu edinstvu.)

Na oder je stopil nato srezki kandidat g. *Drofenik*, ki je med frenetičnim odobravanjem izjavil, da je ponosen, da more kandidirati na listi, ki ima tako odličnega nosilca. Bil je vedno in tudi bo vselej za pozitivno delo, ker stoji na stališču, da je treba graditi, ne pa rušiti. Zato je tudi obrnil hrbet Pucelju in zemljoradnikom. Skupščina mora dobiti tako večino, da bo zmožna za gospodarsko delo in tudi za izvedbo ustave. Naše ljudstvo je sito državno-pravnih in političnih bojev, ki vodijo samo v gospodarsko propast in želi mirnega in stvarnega dela, od katerega bodo imeli vsi korist. Prepričan je, da bo ta zahteva ljudstva prišla že pri sedanjih volitvah do izraza in da prihodnjič ne bo treba posekati gozdov, da se bo dobilo dovolj skrinjic. Zborovalci so govornikova odkritosrčna izvajanja sprejeli z velikimi simpatijami in ga ponovno prekinili z navdušenim ploskanjem.

Minister n. r. *Kukovec* je pojasnil nujno potrebo skupnega nastopa naprednih elementov. Gre namreč sedaj za listo, ki je vložena, ne pa za ideje, ki ločijo napredn ake. Če je morda kdo Davidovićevih idej, pa ne more biti sedaj za Davidovićevo listo. Pojasnil je z zanimivimi podatki zasluge, ki si jih je pridobil za ujedinjenje in korist domovine dr. Pivko, izrazil pa je obenem željo, da bi se Savinjska dolina, katero je sedanji srezki kandidat g. Drofenik pred 20. leti s svojim požrtvovalnim delom tako lepo podprl, ko je dobila v Narodni stranki svojega poslanca, izkazala tudi pri sedanjih volitvah in oddala kompaktno glasove za Narodni blok. To pričakuje tembolj, ker ne more biti drugače. Poudarja še posebej važnost, da ima srez svojega poslanca in pozivlja zato volilce celjsko-vranskega sreza, da store do zadnjega moža svojo dolžnost.

Celiski župan dr. *Hrašovec* je v kratkem govoru, prežetem iskrene ljubezni do domovine, opozarjal, da moramo voliti le one kandidate, ki so za narodno in državno edinstvo. Dr. Korošec in vsi, ki so šli za njim vede ali nevede, so spravili državo na rob propada. Dr. Korošec želi, da bi bil predsednik republike v Sloveniji on sam, na Hrvatskem Radić, v Srbiji pa, kdor bi hotel. Slovenci naj bi delali zase, Hrvati zase, Srbi pa za vse! Kam pa bi to privedlo državo, si lahko misli vsak. Le v krepki in narodno enotni državi je tudi spas našega plemena. Imenom uradništva je prof. *Rajič* pozivljal svoje tovariše, naj gredo z navdušenjem na delo za zmago kandidata Narodnega bloka, ker imajo v njem najboljše jamstvo, da bo pošteno in vestno zastopal njihove interese. Obrtnik *Bizjak* je opozarjal, da so edino na listi Narodnega bloka zastopani vsi stanovi in imajo obrtniki v njegove kandidate tudi popolno zaupanje.

Veličastno zborovanje, na katerem se je pokazala popolna harmonija, je trajalo do pol 24. in je večina zborovalcev vztrajala do konca. Volilci so se razšli s trdnim prepričanjem, da bo 8. februar dan končnega obračuna z vsemi, ki ovirajo politični in gospodarski razvoj države in naroda.

Morilca Čiča prepeljejo v Maribor

Maribor, 16. januarja.

Poročali smo že, da je bil po dolgem iskanju končno pred Božičem aretiran v Trstu Franc Čič, ki je v noči od 10. na 11. decembra preteklega leta pomagal mizarju Žlahtiču in kompanjonom umoriti čevljarja Mikla iz Studencev ter njegovo ženo in petletno hčerko, katero so našli naslednji dan v postelji umorjeno. Preiskava proti zverinskim morilcem je bila doslej skrajno otežkočena, ker razen prizadetih morilcev strašnega umora nihče ni videl. Prijeti morilci pa so seveda tajili krivdo. Bati se je bilo, da bo preiskava tudi v bodoče težavna, ker je bil glavni pomagač Čič aretiran v Trstu, torej v inozemstvu, kjer je tudi njegova pristojna občina. Čič bi bil potemtakem italijanski državljan. Lastnih državljanov pa nobena država ne izroča tuji v pregon ali obsodbo, četudi se je zgodilo kazniво dejanje v njenem področju. Italijani pa Čiča niso smatrali za svojega državljana, ker ni optiral za državljanstvo v Italiji, rojen pa je v Studencih pri Mariboru. Zato je sedaj tržaško sodišče po našem konzulatu obvestilo mariborsko okrožno sodišče, da bo izročilo Čiča, in tako bo ta v kratkem prepeljan v Maribor, kjer se bo potem razvijala preiskava v mnogo hitrejšem tempu. Kakor doznavamo, sega preiskava še v nove umore razen onih, ki smo jih že navedli in katerih je tudi osumljena morilska družba Žlahtič Čič. V interesu stvari pa o tem še ne moremo ničesar podrobnega poročati. Gre baje že za deset umorov.

UMORJENA RODBINA MIKL.

Naša slika je posneta po fotografiji stari 5 — 6 let, ker novejše ni nobene.

Dopisi

JEŽICA. Pevsko društvo «Zora» priredi v nedeljo dne 18. t. m. ob 3. uri popoldne v društvenem domu koncert. Ker je čisti dobiček namenjen za spomenik v vojski padlim in pogrešanim vojakom, se vsi vabite k polnoštevilni udeležbi. 137

ŠT. VID NAD LJUBLJANO. Krajevna organizacija JDS v Št. Vidu v Ljubljani ima danes dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v kmečki hranilnici in posojilnici občni zbor z dnevnim redom: 1.) Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora; 2.) poročila funkcionarjev (tajnik, blagajnik, pregl. računov); 3.) slučajnosti; 4.) volitev novega odbora. Dolžnost vsakega člana je, da se obč. zbora sigurno udeleži; oziralo se bo samo na tehtne opravičbe.

RADOVLJICA. Radovljiška podružnica SPD priredi v soboto, dne 14. februarja ob 8. uri zvečer planinski plesni v Sokolskem domu v Radovljici, katerega čisti dobiček je namenjen za popravo «Vilfanove koče» na Begunjščici. Okoliška društva se naprošajo, da se na to prireditev ozirajo. 134

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče uprizori v nedeljo dne 18. t. m. ob pol 4. uri popoldne ljudsko igro «Čarovnica pri Bohinjskem jezeru». Dejanje igre se vrši v časih, ko je ljudstvo, zapeljano po verskem fanatizmu preganjalo nedolžne ljudi, ki so ljudstvu s svojo spretnostjo in bistroumnostjo pomagali v stiskah kot čarovnike in čarovnice. V tej igri je žrtev mlada krčmarica pri jezeru. 124

Narodni dom v Kranju.

Kavarna in restavracija

nanovo otvorjena

se priporoča domačinom in tujcem.

1214

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“ - Telefon št. 730

Jutri dalje velikansko čudo kinematografije

„ORIENT“

v glavnih vlogah

Harry Liedtke ---- Marija Jacobini

Pozor na izstavljene fotose!

Danes zadnjikrat: „MARKO“ velika cirkuška atrakcija

Predstave: ob 4., ½6., ½8. in 9. uri. — Mladini je vstop dovoljen k predstavam, ki končajo pred 8. uro zvečer.

ŠKOFELJCA. K dopisu z dne 11. t. m. pripominjamo še, da je moral g. Smodej z dekanom Pešcem in kaplanom Sušnikom vred bežati pred razjarjenimi volilci iz volilnega shoda. «Slovenec» seveda previdno molči o tem shodu, in le v splošnem omenja «sijajno uspele» shode v ljubljanski okolici. Smatrali smo zato kot potrebno, da poročamo mi o tem «sijajno» uspelem shodu tigra Smodeja in njegovih pomagačev, šmarskega dekana Pešca in kaplana Sušnika. Gospodje, Škofljica je napredna in za vas prekislo grozdje. Zatorej roke proč od nje!

GROSUPLJE. V «Slovencu» z dne 11. t. m. smo čitali «Poslano» znanega klerikalnega priganjača Beltrama. Neverjetno, na kak način si upa varati naše ljudstvo. V nedeljo po maši je v krogu svojih vernih čital to svojo «Poslano» in jim ga razlagal po svoje. To nas ne moti, čestitati pa moramo g. županu, da se mu je posrečilo podati v tem izpričevalu v kratkih besedah verno sliko značaja tega človeka. Pozabil pa je dodati, da je prišla Beltramova žena k njemu in ga za božjo voljo prosila, naj spravi nienega moža pod kuratelo, da ne bo vsega zapravil. To je pač najlepše izpričevalo za Beltrama.

NOVO MESTO. Dne 10. t. m. je gostoval šentjakobski salonski orkester iz Ljubljane pod tvrtko g. Danila Bučarja s koncertom v tukajšnjem Narodnem domu. Priznati moramo, da Novo mesto tako polno zasedenega salonskega orkestra, ki bi izvajal koncertne točke svetovnoznanih komponistov s tako sigurnostjo in preciznostjo, že dolgo ni čulo. Omenimo naj le Beriotov violinski koncert, ki ga je izvajal s spremljevanjem orkestra s polnim zanosom kot solist g. Smolik. Deležen je bil burnega aplavza. Zelo je ugajala tudi Griegova Peergynt suita ter uvertura iz opere «Marta». Vrli Šenjakobčani so jo izvajali z umetniško dovršenostjo. Novomeška koncertna publika je dvorano zasedla polnoštevilno. Po koncertu se je razvila animirana zabava s plesom, ki je trajala do ranega jutra. Mlademu orkestru in dirigentu smo za ta užitek hvaležni ter želimo, da nas kmalu zopet posetijo.

POLOM PRI KOČEVJU. Dne 2. t. m. se je peljal vojak Josip Mausser, sin tukajšnjega gostilničarja Matije Mausserja iz svojega dopusta nazaj v Ljubljano. Spremljali sta ga tudi dve njegovi sestri. Na postaji Predole je vstopil neki drug vojak in začel nadlegovati z nedostojnimi besedami starejšo Mausserjevo sestro. Brat dekleta ga je zato odločno zavrnil. Nato pa je tuji vojak brez vsakega odgovora potegnil nož in sunil z njim Mausserja v prsa. Prebodel mu je debeli vojaški plašč in le sreča je bila, da je imel napadeni v notranjem žepu denarnico, sicer bi bil sunek lahko smrtonosen. Napadalca so potem aretirali orožniki.

ZAGORJE OB SAVI. «Glasbeno društvo» priredi v nedeljo dne 1. februarja ob 20. uri svoj jubilej s koncertom ter opozarja na to vsa tukajšnja društva in korporacije z željo, da upoštevajo prireditev in takrat ne prirejajo drugih.

TRBOVLJE. Poleg drugih kulturnih ustanov, ki širijo prosveto v naši dolini, zavzema nedvomno prvo mesto «Javna ljudska knjižnica» v trboveljski šoli. Ob ustanovitvi leta 1923. je štela 769, sedaj pa že 1319 knjig. Čeprav se nahaja knjižnica daleč izven središča delavskih naselbin, je vendar obisk jako razveseljiv. Število dosedaj izdanih izkaznic znaša 975. Knjige si je izposodilo 3932 oseb in sicer 7967 izvodov. Najboljši obisk v preteklem letu je bil januarja, najslabši avgusta. Največ se čitajo romani in povesti, dočim so se dramske in druge pesnitve izposodile le v redkih slučajih. S pomočjo občine, rudnika, okrajnega zastopa, rudarske zadruge v Celju in z lastnimi dohodki se izpopolnjuje knjižnica z domačimi književnimi novostmi v več izvodih, tako da je dana vsakomur prilika, da se okoristi z dobrinami naše sodobne literature. Le žal, da se še vedno ni uresničil projekt zgradbe občinske hiše na Vodah, kjer bi v sredi več sto delavskih in drugih hiš — prišla knjižnica do one veljave, ki ji gre za naš 15.000 prebivalcev broječi kraj.

GRIŽE PRI CELJU. V sredo je sklical krajevni odbor Narodnega bloka ob 7. uri zvečer napredne volilce k sestanku. Gostilniški prostori ge. Amalije Pikl so bili nabito polni. G. ravnatelj rudnika je otvoril veličastni zbor, burno pozdravljeni srezki kandidat g. Drofenik je pa opisal marljivo parlamentarno delovanje naprednih zastopnikov slovenskega ljudstva ter ožigosal nemarno, pohajkljivo, brezplodno rovarjenje slovenskih tigrov, katerih skrb so le njih trebuhi, a ljudski blagor samo na jeziku toliko časa, da omamijo volilce in jih oropajo dobrih zagovornikov. 70 do 80 navzočih volilcev je priseglo, da bodo delovali proti cepitvi naprednih sil in dne 8. februarja pripomogli Narodnemu bloku k sijajni zmagi. Ker je naše delo pošteno, čisto in stvarno, je imelo dostop na shod tudi par klerikalnih zastopnikov, ki so pa pri resnem razmišljanju sami priznali, da so bili po slovenskih tigrih pošteno opeharjeni in da sami želijo združenja naprednih strank, da bi Slovenci prišli že enkrat do pravega zastopstva. G. Prekoršek iz Celja je navzočim predočil politično zrelost velikega angleškega in francoskega naroda, ki v 2 do 3 velikih skupinah voli svoje zastopnike, da parlament lahko intenzivneje dela. Naš narod, zlasti pa mi Slovenci, se pa razblinjamo na 14 grup, dokaz, da se ne zavedamo dela v mladi državi. Resen volilni boj v Sloveniji je le oni Narodnega bloka proti razdirajočemu klerikalizmu, vse drugo indirektno jači zatiralce slovenskega ljudstva, ki se varno skrivajo po župniščih in sikajo v narod sovraštvo, prepire, nesreče. Navzoči rudarji, katere je klerikalni delegat z upeljavo bosanskega načina aprovizacije tako nesramno in prefrigano oškodoval, so sklenili, oprijeti se Narodnega bloka, ker so uvideli iz pravkar vpeljanega pravilnika o zavarovanju, da imajo le v kandidatih Narodnega bloka svoje prave zastopnike.

SV. VID NIZJE PTUJA. Od kaplana Presnika nahujskani bratje Vavpotiči iz Lancove vasi so na Treh kraljev dan pokazali svoje «junaštvo» in posledice kaplanove vzgoje. Na javni cesti pri farni cerkvi so iz zasede napadli pohabljenega Martina Vindiša ter invalida brez desne roke Štruclja. Iz obeh so trgali obleko, kakor tigri svojemu plenu, polomili dežnik ter težko poškodovali Štruclju še ono polovico roke, ki mu je ostala iz vojne. Vindiš pa se ima zahvaliti le srečnemu slučaju, da ga ni zadela težka nesreča. Imenovanim trem junakom je pogal še mizar Cestnik. Kaplanu svetujemo, naj raje moli za po njegovi krivdi napadena invalida, kakor da zabavlja čez napredno časopisje. Zadeva je že ovadena in se nad brezprimerno klerikalno surovostjo zgraža vsa poštena javnost. Sicer pa bomo v kratkem priobčili, kakšne vrste magnet vleče mladega kaplana v Lancovo vas.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Sobota, 17.: «Sumljiva oseba». D.
Nedelja, 18.: ob 15.: «Paglavka». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob 20.: «Veronika Deseniška». Izv.

Ljubljanska opera.

Petek, 16.: «Rusalka». B.
Sobota, 17.: «Rigoletto». C.
Nedelja, 18.: ob 15.: «Netopir». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 19.: Zaprto.

Šentjakobski gledališki oder.

Sobota, 17.: «Drobtine iz Pavlihove zapuščine».
Nedelja, 18.: «Drobtine iz Pavlihove zapuščine».

Nedelja v ljubljanskem gledališču. V nedeljo, dne 18. t. m. so v Narodnem gledališču tri predstave. Drama uprizori popoldne ob 3 zadnjikrat v sezoni velezabavno veseloigro «Paglavka». Ob 20. zvečer pa Župančičevo tragedijo Veroniko Deseniško, ki je imela dosedaj izmed vseh dramskih del v sezoni še največji obisk. — V operi se poje ob 15. Straussov «Netopir» v običajni zasedbi. Obe popoldanski predstavi sta pri znižanih cenah. — V pondeljek sta obe gledališči zaprti.

Koncert pevskega zbora Glasbene Matice, ki je bil določen za 19. t. m., je iz tehtnih razlogov preložen za kratko dobo. Že kupljene vstopnice ostanejo veljavne. Datum koncerta bo naznanjen prihodnje dni, ko se uredi vprašanje glede dvorane.

Nastopni koncert Eme Destinove v Zagrebu. V dvorani «Hrv. glasbenega zavoda» v Zagrebu je te dni pela pred številno zbranim občinstvom slavna češka umetnica, koncertna in operna pevka Ema Destinova. Časopisje se o tem nastopu izraža zelo pohvalno. Glas slovite umetnice je velik, obsežen, gibek in svež ter posebno zvonek v višini.

Koncerti osiješke in sarajevske filharmonije. Osiješki filharmoniki prirede v nedeljo 18. januarja koncert, na katerem bodo izvajali sledeče skladbe: Beethoven: Overtura «Coriolan»; Schubert: Simfonija v H-molu ter Beethoven: Simfonija v C-duru. — Istega dne nastopi v Sarajevu tamošnja filharmonija s kompozicijami Beethovna, Griega, Dvořaka in Volkmanna. Koncert v Osijeku bo dirigiral Ribard Schwarz, produkcijo v Sarajevu pa E. Kfenek, bivši učenec Neumanna in Leoša Janačka.

Šest narodnih pesmi iz Kokošarjeve zbirke. Za moški in mešani zbor, priredil Emil Adamič. Založila in izdala Zveza slov. pevskih zborov. Cena partituri 10 dinarjev. Lepo novoletno darilo našim pevskim zborom. V «Zvezi» včlanjeni zbori dobe po 1 izvod brezplačno, drugače pa se zbirka naroča pri «Zvezi slov. pevskih zborov» v Glasbeni Matici v Ljubljani. Za danes le skladbe toplo priporočamo, strokovno oceno pa priobčimo v kratkem. Prvo izvajanje na koncertu Glasbene Matice 19. t. m. pod vodstvom Srečka Kumarja.

Hatzejeva proslava v Splitu. Kakor smo že poročali, je slavil skladatelj Josip Hatze v Splitu dne 10. januarja 25-letnico svojega glasbenega delovanja. Rečenega dne se je vršil koncert, na katerem so se izvajale jubilantove skladbe «Resurrexit», «Noč na Uni», «Veliki Pan» in «Listje rumeni». Jubilantu so čestitala razna društva in korporacije in je prejel brzojavni pozdrav tudi od ljubljanske «Glasbene Matice».

Zatvoritev razstave «Mánes» v Beogradu. V četrtek 15. januarja so v Beogradu zatvorili razstavo udruženja čeških oblikujočih umetnikov «Mánes». Razstavljene slike in kipi se sedaj odpošljejo nazaj na Češkoslovaško.

Ruski umetnik v Varšavi. V nedeljo dne 11. januarja sta dospela v prestolico poljske republike člana umetniškega ansambla Stanislavskega iz Moskve, igralka Olga Gzovska in Ladislav Gajdarov. Nastopila sta v dramskem gledališču z recitacijskim programom in z drugim dejanjem Andrejeva drame «Življenje človeka».

Letošnje poljske državne literarne nagrade. Kakor smo svojčas poročali, je varšavska vlada razpisala šest literarnih nagrad za najboljše romanopisce, pesnike in kritike. Nagrade so prejeli: za roman pisatelja Jaroslav Iwaskiewicz in M. Dabrowska; za liriko: Jan Lewchon in Kazimir Wierzynski, za kritiko pa Jan Lorentowicz ter Ostap Ortwin.

Iz dunajskega gledališkega življenja. S posebno lepim in dobro izvajanim programom se lahko pohvali dunajska državna opera. Na sporedu ima sledeča dela: Lohengrin, Aida, Tosca, Fidelio, Carmen, Židovka, Rensko zlato, Walküra. — Burgtheater uprizarja Schillerjevega «Wallensteina» in pa «Izgubljene duše», ki jih lahko vidimo tudi v Ljubljani. — V Volksoperi se pojeta Pucciniijeva «Tosca» in Wagnerjev «Tannhäuser». — Opera ima na sporedu »Ariadno na Naxu» ter Wagnerjevega «Lohengrina». — Akademsko gledališče uprizarja te dni Ibsenov dramatični epilog v treh dejanjih «Če se mrtvi prebudimo».

Premijera komedije v Beogradu. V sredo, 14. januarja se je vršila v beograjski drami premijera Benaventove komedije «Roka roko umiva». Režiral jo je Rus Rakitin.

Pregelj v nemščini. Literarna priloga «Prager Presse» od 11. januarja objavlja Glonarjev prevod dveh balad doktor Ivana Preglja pod naslovom «Juda iz Keriota».

Dva nova kipa Marina Studina. Dalmatinski kipar Marin Studin je dobil in sprejel naročilo za dva lesena kipa sv. Blaža in sv. Lucije. Obe deli je naročila župna cerkev v Kaštel-Štafiliću poleg Splita.

Aleksander Moissi v Moskvi. Znani dunajski igralec Aleksander Moissi je zadnje čase ponovno gostoval v Moskvi, kjer je dne 7. t. m. zaključil serijo svojih predstav s «Hamletom». Imel je tudi nekaj recitacij, na katerih je prednašal nemške pesmi in fragmente iz Goethejevega «Egmonta».

Domače vesti

• **Likvidacija finančnih delegacij.** Po naredbi fin. min. se ima likvidacija delegacij finančnega ministrstva v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Splitu definitivno izvršiti najkasneje do konca januarja. Mesto finančnih delegacij bodo poslovali v oblastih finančni inspektorati.

• **Nov načrt stanovanjskega zakona.** Ministrstvo za socijalno politiko je sestavilo komisijo strokovnjakov, katerim je poverjena naloga, da izdelajo načrt novega stanovanjskega zakona Komisija prične z delom v najkrajšem času. Najprej se bo bavila z zbiranjem podatkov, proučevanjem zbranega gradiva ter bo na tej podlagi izdelala načrt novega stanovanjskega zakona.

• **Himen.** Poročil se je v Metliki gospod Janko Krell, bančni uradnik iz Karlovca, z gdč. Emo Sturmovo, hčerko uglednega trgovca v Metliki. Bilo srečno!

• **Smrtna kosa.** V četrtek zvečer je umrl v Ribnici v starosti 34 let g. Adolf Marčič, administrativni podporočnik. Pokojnik je služboval pri vojakih v Gradcu, Zenici, Ljubljani, Ptuju, Mariboru in zadnje čase v Zemunu in Beogradu, kjer je pričel bolehati in končno izdihnil pri svoji ljubljeni družini in mamici v Ribnici. Pogreb bo danes ob 16. iz hiše žalosti na pokopališče v Ribnici. — Umrla je v Gradcu gospa Hedvika Dolinšek, vdova po profesorju na državni slovenski gimnaziji v Gorici dr. Edvardu Dolinšku, ki ga pogrešajo iz svetovne vojne.

• **Prepoved «Hrvatske Riječi».** Okr. sodišče v Splitu je osvojilo predlog državnega pravdnika in potrdilo prepoved nadaljnega izhajanja «Hrvatske Riječi», z motivacijo, da ta list s svojo pisavo sistematično seje med narodom mržnjo zoper državo kot celoto ter plemenski in verski razdor.

• **Resna beseda resnega moža.** Voditelj liberalcev v Nišu, T. Stanković, generalni konzul v p., rezervni polkovnik in večkratni poslanec, ena najbolj popularnih oseb v niškem okrožju in ustanovitelj demokratske stranke v ondotnih krajih, je izdal proglas na vse svoje prijatelje, v katerem pravi, da se nahaja naša domovina pred usodepolnimi dogodki. Ne sme se dopustiti, da zmaga na dan 8. februarja protidržavni opozicijski blok. G. Stanković pozivlja prijatelje naj oddajo pri volitvah svoje glasove za Narodni blok odn. za samostojne demokrate, katerih nosilec liste je vrli in pošteni brat Hrvat minister dr. Edo Lukinić, odkritosrčen prijatelj in odločen pristaš državnega edinstva in veren brat Srbov. Kdor glasuje za opozicijski blok, izruje en kamen iz temeljne stavbe naše države. Naša država mora dobiti pri volitvah trdno večino, da zruši komunizem in utrdi temelje naše domovine.

• **Občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji** bo v soboto 31. t. m. ob 3. popoldne v prostorih Slov. Matice v Ljubljani, Kongresni trg 7. Dnevni red: 1.) Poročilo odbora in nadzorstva. 2.) Sprememba pravil. 3.) Volitve. 4.) Slučajnosti.

• **Upokojenci in izplačevanje pokojnine.** Pišejo nam: Upokojeni železničarji in drugi državni nameščenci moramo pri upokojitvi čakati na nakazilo pokojnine kar po več mesecev, čeprav smo odslužili službena leta celo preko predpisane dobe. Pri sedanjih razmerah in neznosni draginji si seveda državni uslužbenec ne more ničesar prihraniti in zato ne more čakati na izplačilo zasluženе pokojnine. Od zavlačevanja imajo vrh tega še občutno škodo, ker so navezani na milost upnikov, ki jim morajo plačevati za posojilo visoke obresti. Nujno potrebno bi bilo, da se vsakega nameščenca, ki hoče na lastno prošnjo po dosluženju let ali vsled bolezni stopiti v pokoj, obdrži toliko časa v službi ali v bolniškem stanju, dokler se ne izvrši procedura glede nakazila pokojnine.

• **Električna centrala pri Krški vasi.** Kakor znano, je zagrebška mestna občina meseca novembra dobila koncesijo za izgradnjo velike električne centrale pri Krški vasi, ki naj bi dajala Zagrebu potrebno električno energijo za razsvetljavo in v obratne svrhe. Koncesija še ni postala pravomočna, ker mora zagrebška mestna občina odkupiti prej potrebni svet za električno napravo, kar bo trajalo nekoliko mesecev. V najboljšem slučaju se bo torej moglo pričeti z gradnjo šele v drugi polovici letošnjega leta. Računa se, da bo pri gradnji zaposlenih približno 4000 delavcev.

• **Zvestoba za zvestobo.** Za vrlega koroškega rojaka bolnega župnika g. Gabrona, ki leži težko bolan v celjski javni bolnici, smo prinesli pred par tedni oklic, naj bi mu v težki stiski priskočili na pomoč mnogoštevilni njegovi prijatelji. Slovenska javnost se je v častnem številu odzvala ter prispevala doslej 2190 Din. Novi prispevki se naj naslovijo na upravo «Nove dobe» v Celju.

• **Beograd-Jadran.** Dne 25. t. m. se svečano otvori nova železniška proga Užice-Vardište. Že naslednjega dne prične redni potniški promet med Sarajevom, Užicami in Čačkom ter je s to novo progo upostavljena najkrajša železniška zveza med Beogradom in Jadranom.

• **Maksimir — last zagrebške mestne občine.** Predvčerajšnjim je bila v Zagrebu na svečan način izvršena izročitev maksimirskega parka v last tamkajšnje mestne občine. Pri tej priliki je načelnik maksimirskega kuratorija univ. profesor dr. Frangeš kot simboličen znak lastništva izročil mestnemu županu grudo zemlje, vejico in ključe. Župan Heinzel je odgovoril, da bo mestna občina skrbela, da bo Maksimir ne samo okrevališče, nego tudi ponos Zagrebčanov. Občina je za ureditev parka že votirala kredit v znesku 400.000 dinarjev.

Moderne muzikalije. Za letošnjo plesno sezono so izdali trije mladi komponisti-amaterji več modernih ljubkih skladb. Ti novi plesni komadi so hvalevreden pojav v domačih muzikalijah. Izšli so sledeči komadi: Vladimir Prinčič: «Djevojčice marančice» (Huppa-Huppa) in «Kaj so to za ene tičice» (Five-step). — Milutin Nagodé «Mima» (Five-step). — Mirko Crkvenić «Tango 1925.». Muzikalije so ritmično jako posrečene in se lahko izvajajo tudi kot koncertni komadi. Posebne pozornosti je vreden Crkvenićev «Tango 1925.». Njegov preludij izraža prerojenje plesa.

• **Smrtna nesreča ameriškega Slovenca.** V Pridgeportu v Zedinjenih državah severne Amerike je v premogokopu zasula zemlja našega rojaka Alojzija Simončiča. Pred štirimi meseci je v premogokopu izgubil življenje tudi Simončičev oče.

• **Samomor.** V Subotici se je v svojem stanovanju ustrelil upokojeni železniški inženjer Albert Engel.

• **Afera s srbskimi puškami.** Iz Pariza se brzojavno poroča, da je bila v aferi s srbskimi puškami včeraj razglašena razsodba. Obtoženec Collin in tovariši so svojedobno ponudili jugoslovenski vladi dobavo 50.000 pušk modela Mauser za ceno 87 milijonov frankov. Ponudniki so vzeli na dobavo večji predujem, naročbe pa niso efektuirali. Glavni obtoženec Collin je bil obsojen na pet let ječe in 30.000 frankov globe; njegova soobtoženca pa na 18, oziroma na 8 mesecev ječe.

• **Rop pri Hotici.** Dne 5. t. m. so štirje neznani lopovi, oboroženi s karabinkami, napadli na cesti med Hotico in pristavo «Jula» v Prekmurju trgovca Josipa Fridricha iz Beltincev. Vračal se je ponoči z vozom in konji iz Čakovca domov. Roparji so mu odvzeli površnik, čepico ter vrečo soli v vrednosti 700 Din. Roparji so govorili domače prekmursko narečje in bili oblečeni v dolge zimske suknje.

• **Vojna bo.** Pišejo nam: Kako podlih sredstev se poslužujejo brezvestni hujskači v sedanjem volilnem boju med priprostimi ljudmi, naj dokazujejo sledeči slučaji: Na Krki je bil živinski sejem. Obilo je bilo živine, a kupčija je skoro popolnoma počivala. Zunanjih kupcev ni bilo. Radi porasta dinarja se seveda kupec ne upa plačati cen, ki jih zahteva prodajalec. To pa so brž izrabili brezvestni klerikalni hujskači in razširili vest: Vojska bo! Radi volitev naj se narod razburi s tako izmišljotino, ker se ljudstvo vojne seveda najbolj boji. Slučajno se ne dobi kuhinjske soli v prodajalnah. Skrivni hujskači izrabljajo tudi to in pravijo, da bo vojna, in sicer radi volitev in tako dalje. Drugi zopet razširja vest, da se bodo podražile vžigalice in da bo veljala sedaj škatljica dva dinarja. Zakaj? Vojna bo in se rabi denar? Brezvestneži, ki s takimi podlimi lažmi vznemirjajo ljudstvo, zaslužijo pač eksemplarično kazen. Pozivljamo vsakogar, ki bi naletel na takega hujskača, da ga takoj naznani oblastim. Klerikalcem pride namreč v volilnem boju vsaka stvar prav, kajti oni se drže gesla: Namen posvečuje sredstva!

Velikanski uspehi violinista Vlade Kolića v Ameriki. Violinist Vlada Kolić, ki se že dalj časa nahaja na turneji po Ameriki, pravkar koncertira v Kanadi. S svojimi nastopi si je pridobil toliko priznanja, da ga hočejo slišati mnogi dolarski bogataši. Rodbina Vanderbiltova ga je pozvala v Baltimore House, da nastopi pred zbranimi njenimi člani. Virtuoz bo izvajal svoj najboljši repertoar na violini.

Goslač Jaroslav Kocjan v Rumuniji. Znani češki goslač Jaroslav Kocjan, ki je nastopil večkrat tudi pred ljubljanskim občinstvom, je sedaj angažiran za daljšo turnejo po rumunskih mestih. Prva produkcija Kocjanove umetnosti bo v Bukarešti.

Uspeh Karlovčanke v Ameriki. Gospa Hilda Kramer, bivša članica dunajske Volksopere, rodom iz Karlovca na Hrvatskem, je koncem prošlega leta dvakrat zaporedoma nastopila v dvorani Labor Templa in je imela prav lep uspeh. To jo je tako osrčilo, da se je odločila sedaj za samostojno vokalno produkcijo. Koncem januarja nastopi v Eoleon Hallu.

Berlinska državna opera v inozemstvu. Pod vodstvom ravnatelja Schillingsa se namerava podati berlinska državna opera na gostovanje v Haag in Amsterdam na Nizozemsko. Turneja se bo vršila od 12. do 20. februarja.

Iz Ljubljane

u— **Nova stanovanjska zadruga.** Za ljudsko šolo v Spodnji Šiški se nahaja veliko število barak, v katerih si nuje zaradi pomanjkanja primernih stanovanj mnogo rodbin, posebno železniških in drugih nižjih uslužbencev. Prostor je zelo obširen, ima 12 objektov, v katerih stanuje 64 strank. Barake je imela do začetka letošnjega leta v oskrbi država. Sedaj se je ustanovila nova stavbna in stanovanjska r. z. z o. z. «Mali Dom», ki je prevzela od države v svojo oskrbo vse tamkaj se nahajajoče barake. Zadruga ima svoj sedež v Spodnji Šiški za ljudsko šolo.

Modeli ateljeja Šarc

so dovršeni ter na razpolago. Razpoloženi so na prost ogled 16. in 17. t. m. Cenjene dame se vabijo na ogled v navedenih treh dneh od ½ 11. do 1. in od 3. — 6. ure.
Vabijo se tudi dame z dežele.
MODNI ATELIJE M. ŠARC
Ljubljana, Kongresni trg 4/I.

u— **Tajništvo «Narodnega bloka» za Ljubljano se nahaja v Kazini I., levo.**

u— **Zgradba poštno čekovnega urada.** K naši včerajšnji notici nam naknadno poročajo, da je bila zgradba že prvotno zamišljena v širšem obsegu, nasprotovala pa je temu klerikalna večina na magistratu, ki nikakor ni hotela prodati še dela sosednje parcele. Sedanji gerentski svet je imel za to več umevanja in je predlog zlasti energično podpiral gerent g. Josip Turk, ki mu gre v tem oziru velika zasluga. Tako je sedaj zagotovljeno, da se začne stavba graditi še letos v približno enakem obsegu kakor je poslopje Trboveljske družbe. Stavbišče je veliko okrog 1100 m. palača bo trinadstropna. V kolikor vsi prostori za sedaj še ne bodo potrebni za čekovni zavod, se bodo adaptirali za stanovanja, v prvi vrsti za zavodove nameščence. Načrti za zgradbo, ki je zamišljena v najmodernejši tehniki, bodo v kratkem razpisani.

u— **Šentjakobski koncert** se vrši nepreklicno dne 23. t. m. v Filharmonični dvorani. Opozarjamo cenj. občinstvo, da si pravočasno preskrbi vstopnice, ki se dobe v predprodaji v Matični knjigarni, na dan koncerta pa pri blagajni.

u— **Sokolsko društvo v Mostah** vabi članstvo in prijatelje na zabavni večer s plesom, ki ga priredi v nedeljo dne 18. t. m. ob 7. uri zvečer v telovadnici na Selu. Dvorana bo toplo zakurjena. — Zdravo!

u— **Politično društvo za vodmatski okraj** vabi vse somišljenike na važni sestanek, ki se vrši danes ob pol 8. uri zvečer v knjižnici Bohoričeva ulica 9, gostilna Drašček. Ker je dnevni red zelo važen, prosimo da se sestanka sigurno udeležite.

u— **Društvo «Soča» v Ljubljani** poziva svoje člane, da se polnoštevilno udeleže pogreba našega preminulega odličnega člana g. dr. Janko Debelaka. Zbirališče danes ob pol 4. uri v «Zvezdi» blizu Matice.

u— **Predavanje v društvu «Soča».** Danes v soboto predava pri «Levu» vladni svetnik g. dr. Andrejka o pokrajinskem obiležju Jurčič Kersnikovega romana «Rokovnjači». Predavanje začne ob 20. uri zvečer. Po predavanju nastopi mandolinistični krožek primorskih dijakov. K polnoštevilni udeležbi vabi vse člane in prijatelje odbor «Soče». Vstop prost.

u— **Ruska Matica.** Jutri v nedeljo se bo ob 15. uri vršilo v balkonski dvorani univerze predavanje g. Mihajla Hrisogonova, učitelja risanja na ruski šoli v Ponovičah, o predmetu: «Metoda v pouku risanja, ki temelji na proučavanju otroške psihe». Predavanje bo ilustrirano z otroškimi risbami. Vstop prost.

u— **Pevke in pevci «Ljublj. Zvona»** naj se polnoštevilno zbero v soboto dne 17. t. m. točno ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. 130

u— **Osrednji odbor SPD v Ljubljani** prosi vse trgovce in obrtnike, ki so sodelovali pri planinskemu plesu dne 5. januarja, da predlože tekom 15 dni vse račune osrednjemu odboru v likvidacijo. Za slučaj, da računi ne bodo predloženi v gorenjem roku, smatra osrednji odbor SPD, da mu je bilo dotično blago, odnosno delo podarjeno.

u— **Orjuna. Četniki m. o. Ljubljana** se pozivajo, da se udeleže predavanja, ki se vrši v nedeljo dne 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v areni Narodnega doma. Udeležba obvezna! Predavanja naj se udeleže po možnosti tudi ostali člani M. č. o., Ljubljana.

u— **Orjuna.** Zbor za četnike V. rezervne čete je v nedeljo dne 18. t. m. točno ob 12.15 v areni! Obleka turistovska. Udeležba strogo obvezna. M. č. o., Ljubljana.

u— **Ogled Kolinske tovarne,** ki ga priredi Slov. trg. društvo «Merkur», je v nedeljo dne 18. januarja 1925. Zbirališče ob 9. uri dopoldne pri šentpeterski cerkvi 132

u— **Ferijalni Savez.** V slučaju ugodnega vremena priredi podružnica F. S. na univerzi dne 18. t. m. pešizlet na Sv. Katarino. Odhod izpred univerze ob pol 9. uri. Vabljeni tudi nečlani, akademiki in prijatelji F. S.

u— **Sestanek dram. odseka Narodne čitalnice v Šiški** se vrši danes ob 20. uri v prostorih Nar. čit. — Tajnik. 133

u— **Popravek.** V zahvali po mojem blagopokojniku Viktorju Korsika se je vrinila neljuba pomota in je bila izpuščena tudi moja najprisrčnejša zahvala vsem naprednim ženskim organizacijam, ki so se udeležile pogreba v tako polnem številu na čelu jim ga. dr. Franja Tavčarjeva. — Franja Korsika.

u— **Umrli v Ljubljani.** Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Dr. Janko Debelak, poštni direktor, 57 let. — Milan Planička, delavčev sin, 2 leti. — Justina Čemaš, postreščkova hči, 10 mesecev. — Marija Javoršek, služkinja, 26 let.

u— **Policijske prijave.** Od četrtka na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 4 tatvine, 1 pretep, 1 težka telesna poškodba, 1 izgred v kavarni, 1 prekoračenje policijske ure, 7 prestopkov cestnega policijskega reda in 1 izsleditev po policijskem dnevniku. Aretacije so se izvršile tri in sicer: 2 radi pijanosti in 1 radi tatvine.

u— **Nesreča, posledica neprevidne vožnje.** Dne 15. t. m. je pripeljal posestnik Josip Hren iz Perovega na tovornem vozu v Ljubljano prašiče. Ustavil je na Dolenjski cesti pred gostilno Pengov, kjer je stopila njegova 69-letna žena Marija z voza, sam pa je ostal na vozu. V tistem hipu pa je v naglem diru privozil z dvovprežnim vozom po Karlovški cesti hlapec Ciril Terlep in zavil na cesto Za Gradom, se zaletel v Hrenov voz in ga prevrnil. Ženo, ki je stala ob vozu, je enako podrl na tla, tako da si je zlomila desno nogo pod kolenom. Hrenova je bila takoj prepeljana z rešilnim vozom v deželno bolnico. Neprevidni voznik se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

u— **Sumljivi elementi v Mestnem logu.** Po raznih skednjih v Mestnem logu prenočujejo vsakovrstne temne eksistence, ki si nočejo poiskati poštenega dela. Zato pa kradejo, kar jim pride pod roko. V noči na 15. t. m. so se spravili v šupo posestnika in trgovca Vekoslava Pelca iz Zeljarske ulice, ki stoji ob Cesti v mestni log ter mu odnesli za okrog 500 Din raznega poljskega orodja. s

Iz Celja

e— **Nemška drznost.** «Cillier Zeitung», ki je v prvi vrsti glasilo nemških in nemškutarskih pridobitnih krogov v Celju, si upa v številki od srede, ko piše o prevzemu hotela Union, delati javno primere med nekdaj in sedaj, med uporabo zakona »in der früheren Monarchie u. im Königreiche SHS«. Nad vse drzna je ta primera in značilna za vse naše življenje, ker smejo drobci nekdanjih avstrijskih samodržcev nekaznovano tako pisati in tako objestno nastopati v svobodni narodni državi. Kaj bi se bilo zgodilo svoj čas slovenskemu človeku ali slovenskim listom ako bi se bili upali očitati nemško nacijonalni justici senco krivičnega postopanja in zlorabo zakona? Še za mnogo nedolžnejše stvari je imela Avstrija ječe. Mi pa gledamo te ljudi, kako se bogatijo od našega dela in truda, da morejo tem vztrajnejše tajno in javno ruvati proti naši državi. Proti Srbom kaj radi blinijo svojo lojalnost, a doma so polni mržnje proti vsemu, kar je slovensko. Razumljivo je, da so se doslej počutili domače v tisti svoji sobici hotela Union, kjer so imeli celo galerijo slik najstrupenejših sovražnikov slovanskih narodov in ob pogledu katerih so sanjali o časih, ki se pa nikoli več ne povrnejo.

e— **Brivcem.** Najnovejši ukrepi in kazni mariborske zadruge so protizakoniti. Žalostno je, da nastopa zadruga proti članom hujše kakor vsaka državna oblast. Počakajmo z izplačilom kazni do občnega zbora, ko se pogovorimo z nadzornikom. Do tedaj pa mirno kri, kajti ura obračuna tako ni več daleč. — Fran Koštomaj, brivec.

e— **Gremij trgovcev v Celju** ponovno opozarja gospodarske kroge, da se vrši v nedeljo, 18. t. m. ob 11. dop. v mali dvorani «Celjskega doma» (bivši hotel «Union») sestanek, na katerem bo predaval dr. Dobrila, tajnik ljubljanske borze, o pomenu borze in borznega razsodišča. Kakor smo že omenili, pridejo v poštev v glavnem sledeče stroke: lesna, tekstilna, kolonijalna, galanterijska, urarska in lekarniška stroka ter posebno industrija. V interesu trgovcev je, da se zanesljivo udeleže predavanja.

e— **Prvi mladinski koncert celjske Glasbene Matice,** napovedan za nedeljo, dne 18. t. m. odpade radi nepričakovanih ovir in se vrši pozneje. Dan objavimo.

e— **Napisi celjskih ulic.** V zadnji seji je celjski občinski svet imenoval dve ulici po dveh zaslуženih slovenskih prvakih in sicer po dr. Tavčarju in Mihi Vošnjaku. Pri tej priliki je na predlog obč. odbornika dr. Kalana tudi sklenil, da se perlustrirajo imena vseh celjskih ulic ter odstranijo razne napake pri imenih, kakor Kralj Petrova ulica, Zrinjsko Frankopanka in dr. kar je zakrivil svoj čas tik po preobratu gerentski sosvet. Bil je že skrajni čas, da izginejo te spakedranke s celjskih ulic.

e— **Zveza med Savinjsko dolino in glavno progo državne železnice.** Mestna občina celjska se je obrnila svoj čas na ravnateljstvo državnih železnic s prošnjo, da preskrbi prebivalstvo Sav. doline, Celju sosednim občinam ugodnejšo zvezo. Ravnateljstvo je sedaj iz tehničnih in gmotnih ozirov rešilo to prošnjo negativno. Celje kot središče tujskega prometa v Sloveniji pa bo moralo to vprašanje imeti vsekakor še nadalje v evidenci ter pri prvi priliki ponovno zaprositi za ugodno rešitev te upravičene prošnje.

Iz Maribora

a— **Predavanja.** V nedeljo dne 18. t. m. ima Sokol v restavraciji Narodnega doma ob 20. uri predavanje iz minimalnega prosvetnega programa, ki ga je JSS naložil sokolskim društvom za tekočo zimsko sezono. Predavanju sledi debata in prosta zabava pri sviranju društvenega orkestra. Dne 25. t. m. ima mariborski Sokol v mali dvorani Narodnega doma ob pol 21. občni zbor. — V pondeljek 19. t. m. predava v Ljudski univerzi g. prof. Teply o kmetiških uporih v 16. veku. Predavanje bo obsegalo dva dela ter se nadaljuje in zaključi naslednji pondeljek.

KNJIGE, leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih, kupuje po najvišjih cenah vedno «Ljudska knjižnica» v Mariboru, Narodni dom I.

Iz Primorja

• *Pred revizijo Gentilijeve šolske reforme?* Novi italijanski prosvetni minister Fedele je izjavil v zbornici, da so glavne poteze Gentilijeve šolske reforme nedotakljive, da pa ni izključena možnost revizije ko bo ministrstvo proučilo uspehe, oz. neuspehe Gentilijevega načrta. Ta izjava je z ozirom na sedanji položaj našega šolstva v Jul. Krajini dalekosežnega pomena in daje vsaj žarek upanja, da se razmere v doglednem času izpremenijo.

• *Hišne preiskave v Solkanu pri Gorici.* Ne samo v Trstu in Gorici ter v Brdih, tudi v Solkanu se je zdelo režimu potrebno preiskati nekatere hiše. Preiskave so seveda ostale brez uspeha, izvršene pa so bile v stanovanju solkanskega kaplana, enega zasebnika, dveh zasebnih uradnikov in enega obrtnika.

• *Dar goriških rojakov zlatomašniku Gregorčiču.* Dne 11. t. m. je praznoval dr. Anton Gregorčič svoje zlatomašništvo. Deputacija goriških Slovencev, ki so bili jubilantu vedno pri srcu, se mu je ob tej priliki poklonila ter mu izročila lep dar v obliki zlatega kelliha, ki je vreden skoro dvatisoč lir.

• *Himen.* Prošle dni se je poročil g. Jožef Žižmond z Vogrskega na Goriškem z gospico Josipino Žigon iz Renč.

• *Blamaža goriškega podprefekta.* Zadnjo nedeljo se je nudil šetalcem na goriškem Corsu neobičajen prizor. Ljudje so prinesli s seboj fašistovski humoristični list «Pilone», ki je imel zadnjo stran natisnjeno kakor «Giornale d' Italia». Tam je stalo črno na belem, da je Mussolini odstopil. Goriški podprefekt je vzel to potegavščino za resnico in je ves razburjen tekel na orožniško poveljstvo ter izdal karabinijerjem nalog, da morajo «Giornale d' Italia» zapleniti. Pol ure po tem dogodku pa se je smejala vsa Gorica, g. podprefekt pa se je držal v svojem uradu osramočen za nos in se je hudoval zaradi blamaže.

• *Obsojen slepar, ki se je izdajal za inženjerja.* Pred goriškim sodiščem se je končala obravnava proti 50letnemu Ivanu Ballicu iz Vidma, ki se je moral zagovarjati radi goljufije in nedovoljene lastitve tujega imetja. Kakor se je namreč izkazalo, je Ballico prevaral razne vojne oškodovance na Goriškem za okroglo 600 tisoč lir. Nastopal je tudi neupravičeno za predsednika neke stavbne zadruge. Zaradi teh sleparij je bil obsojen na 22 mesecev ječe in na denarno globo v znesku 1832 lir.

Naš konzulat na Reki

Kakor smo že poročali, je vlada povzdignila naše dosedanje zastopstvo na Reki v generalni konzulat in je novi generalni konzul Nikola Dobričić že prispel na Reko ter prevzel tamkaj zastopstvo naših interesov.

Generalni konzul Nikola Dobričić je takoj po svojem prihodu na Reko sprejel novinarje in jim razložil delo, katero čaka naš konzulat. Izjavil je najprej svoje zadovoljstvo, da je bil sporazumno med Italijo in Jugoslavijo ustanovljen na Reki generalni konzulat naše države. Vsa nepotrebna nesporazumljenja, do katerih lahko pride, se bodo mogla sedaj rešiti na Reki, in ne bodo več potrebni dolgotrajni diplomatični postopki. Konzulat se bo bavil z vsemi posli, ki spadajo v konzulsko dolžnost, in sicer: z izdajanjem vizumov za potne liste, z legalizíranjem vseh dokumentov, reševanjem vprašanj iz pomorskega prava in s splošno zaščito interesov naših državljanov na Reki. Vendar pa je delovanje konzulata za enkrat precej omejeno, ker še nima svojih prostorov. Pričakovati pa je, da bodo prostori urejeni najkasneje v 15 dneh. Prihodnje dni prispe iz Beograda tudi naš vicekonzul na Reki, Sreten Stojaković. Kar se tiče dela samega, čaka naš konzulat naravnost ogromno delo. V prvi vrsti se imajo izvesti nekatere točke konvencij in pogodb, ki jih je sklenila Jugoslavija z Italijo. Potrebna pa je še poprej likvidacija teh konvencij, kar se zgodi na konferenci v Benetkah. Generalni konzul Dobričić upa, da bodo vsa vprašanja, ki jih je treba aplicirati z ozirom na Reko, že v najkrajšem času popolnoma likvidirana, nakar prične delovanje konzulata v polnem obsegu.

Nov moderni hotel v Zagrebu

V kratkem se otvori v Zagrebu nov hotel «Esplanade», ki bo baje največji v Jugoslaviji. Impozantno poslopje obsega razen pritličja in mezzanina štiri nadstropja. V pritličju se nahaja obsežen café-restaurant, foyer obložen s sivim marmorjem, s coulolrji in zimskim vrtom, zajutrkovalnica in separatne jedilne dvorane za hotelske goste, garderoba za dva tisoč oseb, menjalnica ter brijačnica in česalnica. V mezzaninu so nameščeni prostori za kadilce, čitalnica, glasbena dvorana ter konferenčni in klubski prostori za manjše in večje družbe. V nadstropjih sta 202 sobi za tujce; vsaka soba ima telefon, mrzlo in gorko vodo. Petdeset sob ima lastne kopalnice. Pred kavarno je terasa z glasbenim paviljonom za tisoč oseb.

Hotel ima lastno garažo, lifte za goste in prtljago, centralno kurjavo in za posebne slučaje tudi lastno električno razsvetljavo. Stroški za gradnjo in opremo hotela znašajo nad 50 milijonov dinarjev.

Novi hotel bo brez dvoma znatno pripomogel, da se močno dvigne tujski promet v lepo se razvijajoči hrvatski metropoli.

Iz življenja in sveta

Solnčni mrk

Dne 24. t. m. nastopi popoln solnčni mrk, katerega pa bo v naših krajih videti samo delno. Vse velike astronomske postaje na svetu se pripravljajo na znanstveno proučevanje solnčnega mrka s pomočjo brezžične telegrafije. Posebna britanska znanstvena ekspedicija odpotuje na otok Nantuket, kjer bo trajal solnčni mrk 58 sekund.

Solnčni mrk prične v soboto 24. januarja ob 12·41; pričetek popolne pomrčine nastopi ob 14·08 maksimum pa ob 14·535. Mrk prične v Mehikanskem zalivu in se bo videl v velikem delu severne Amerike, v centralni Ameriki, na severu južne Amerike, na severni polovici Atlantskega morja, na severozapadnem delu Afrike, v zapadni, sredji in južni Evropi. Centralna črta pomrčine prične na neki točki pri Gorenjem jezeru v severni Ameriki in bo šla skozi predel Velikih jezer, presekala Atlantsko morje in končala severozapadno od Škotske. Totalna faza bo trajala maksimalno dve minuti in 32 sekund.

V naših krajih bo pomrčina samo delna.

Konec vizitke

Iz Amerike prihajajo vesti, da nameravajo tamkaj popolnoma odpraviti vizitke, ki so že po vsem svetu postale obligatne. V rabi naj bi ostale le še kot poslovnice za trgovske potnike.

Ako se to res zgodi, preneha več tisoč let star običaj. Zakaj, že stari Kitajci so poznali vizitke, ki so prišle v Evropi v rabo kajpada šele v dobi renesanse. Najstarejše vizitke v Evropi izvirajo iz Benetk. Ime lastnika je lepo lastnoročno napisano v za to odmerjenem prostoru.

Posebno umetniško vrednost imajo vizitke iz 18. stoletja, kjer se je ta običaj širil vedno bolj tudi v meščanske kroge. Vizitke tega stoletja so včasih naravnost srčkani bakrorezi z vinjetami, idilami, mitološkimi figurami in scenami itd. Bakrorezec je napravil poleg figur s krasnimi črkami, od katerih se posebno odlikujejo začetne, ime in naslov, seveda kolikor mogoče lepoto.

Zakonska Lederer in njune žrtve

Iz Budimpešte poročajo k aferi Lederer sledeče podrobnosti:

Čim deli traja preiskava proti Ledererju in njegovi ženi, tem več obremenilnega materijala prihaja na dan. Bivši policijski uradnik Julij Zsigmond je ovadil policiji slučaj umora bogatega tvorničarja Štefana Vörösa, ki je bil pred štirimi leti zverinsko umorjen od neke plavolase žene, za katero se tedaj ni moglo doznati, kdo je. Ker je morilka govorila nemški ter se opis tudi v ostalem strinja z zunanjostjo Ledererjeve žene, je verjetno, da ima umor na vesti nadporočnikova soproga. Budimpeštanska policija marljivo nadaljuje preiskavo in se trudi, da bi zadevo kolikor mogoče razčistila. V vseh kavarnah, kamor je zahajal Lederer, so bile izvršene preiskave, da se dožene, s kom je nadporočnik občeval in o čem je z ljudmi najraje govoril.

Izza požunskih časov še neomožene Mici Schwarzove je prišlo na dan dejstvo, da je pozneša Ledererjeva žena občevala v Budimpešti tudi z nekim dozdevnim generalom, ki ji je služil za maskiranje njenih tajnih namenov. Lederer leži še vedno bolan na škrlatici, njegovi ženi pa so v zaporu nadeli jetniško obleko. Seveda je ženska sprva protestirala, končno pa se je le morala vdati in odložiti lastno toaleto.

Danes v Union
V. Slovanski večer
Akademija in ples

Blasco Ibanez pred sodiščem

Špansko poslaništvo je vložilo na francoskem ministrstvu zunanjih zadev in obenem tudi pri pravosodnem ministru tožbo proti slovitemu španskemu romanopiscu g. Blascu Ibanezu. Kakor smo v «Jutru» že poročali, je namreč Ibanez v Franciji izdal knjigo «Alfonz XIII. razkrinkan. Vojaški teror na Španskem.» V tej knjigi je brezobzirno udaril po španski vladarski dinastiji, ki je brez vsakega povoda postavila generala Primo de Rivera, nesposobnega in nadutega častnika, na diktatorsko mesto. Knjigo je prevedel v francoščino Jean Louvre, založila pa jo je znana knjigarna Flammarion. Kmalu zatem je bila knjiga prestavljena v angleščino in je istočasno izšla v Londonu in Newyorku.

Francoski državni pravdnik je takoj po vložitvi tožbe začel preiskavo tako proti avtorju, kakor proti prevajalcu in založniku inkriminiranega dela. Francoski tiskovni zakon iz leta 1881. pravi namreč v svojem 36. členu sledeče: Javno razžaljenje poglavarjev tujih držav se kaznuje z ječo od treh mesecev do enega leta in z globo od 100 do 3000 frankov ali pa samo z eno izmed obeh navedenih kazni.

Sodnik je sklical razpravo na 13. januarja, toda se ni mogla vršiti, ker se je Blasco Ibanez opravičil, da je bolan.

Vest, da toži špansko poslaništvo v Parizu pisatelja Blasca Ibaneza, je po vsem kulturnem svetu vzbudila veliko pozornost. O poteku razprave bomo še poročali. Za danes naj navedemo zanimivo interpelacijo francoskega poslanca Pavla Laffonta, bivšega državnega podtajnika, na ministrskega predsednika Herriota v zadevi obtožbe g. Blasca Ibaneza. Ta interpelacija je pomembna posebno zato, ker stoji za njo francosko javno mnenje, ki se ostro izraža zlasti v opozicijonalnem in nevtralnem časopisju. V interpelaciji pravi Pavel Laffont med drugim:

«V čast svoje domovine upam, da Blasco Ibanez ne bo obsojen. Prepričan sem, da se v vsej Franciji ne bo našel sodnik, ki bi izrekel makar najmanjšo kazen proti tistemu možu, ki je bil med vojno eden izmed najgorečnejših zagovornikov špansko-francoskega prijateljstva, ter tako dal zadoščenje tistim, ki so bili v istem času naši najhujši nasprotniki. (Molčen je seveda kralj Alfonz XIII. sam in njegova vlada. Op. ur.) Sploh se mi zdi silno čudno, da je izmed vseh držav, kjer je izšla mala Ibanezova knjižica, morala biti baš *demokratična* Francija prva in edina, ki je začela preiskavo radi razžaljenja veličanstva.»

Ljubavna drama z nenavadnim koncem

Neko dunajsko sodišče je prošle dni obravnavalo neobičajen umor in poskus samomora. 37letni vratar kemične tvornice «Adler» v Neufeldu Rudolf Rack je lani ustrelil svojo omoženo ljubico Alojzijo Keckovo, s katero je bil v intimnih odnošajih zadnja štiri leta.

Rack je živel v zelo siromašnih razmerah in je bil nastavljen pri istem podjetju kakor mož njegove ljubice. To ga je pravzaprav zapeljalo v skušnjavo. L. 1919. je prišel v Neufeld in dobil službo v podjetju, kjer je bil Keck obratovodja.

Keck je uporabljal Racka za svoja hišna opravila. Vratar mu je moral donašati premog in drva in je ob takih priložnostih vedno prihajal v kuhinjo. Nekoč je bil zelo nejevoljen. Keckova žena ga je tedaj sprejela zelo ljubeznivo ter ga je vprašala, čemu se drži čmerno. Vratar je odgovoril, da se je skregal s svojo ženo, nakar ga je začela Keckova gladiti in tolažiti. Končno mu je velela sesti in kmalu nato se je znašla sama v njegovem naročju.

To se je zgodilo l. 1920. Poslej je bil Rack od te ženske kakor obseden. Keckova ga je vabila na tajne sestanke, a je zahtevala za svojo ljubezen vselej odkupnino v obliki darov in denarne podpore. Rack se ji je nekaj časa upiral, končno pa je docela podlegel njenemu vplivu. Otresti se je ni mogel za nobeno ceno in je bil v njenih krempljih kakor začaran.

Lani v prvi polovici meseca julija je stvar prikipela do vrhunca. Racku je lastna žena očitala nezvestobo, kar je moža spravilo v velik obup. Kljub temu pa se ni mogel odtrgati od ljubice. Vsled obupa se je napil in zapravil na pijači ves denar, ki ga je iztržil za predano seno — okolu petsto Din v naši valuti. Potem je povabil Keckovo na sestanek. Ljubica je prišla. Ko se mu je hotela prihližati, je Rack bliskovito potegnil iz žepa nabit revolver in usmrtil zvodnico s tremi streli. Nato je obrnil revolver še proti sebi in je izstrelil dve krogli. Naključje pa je hotelo, da se je ranil težko, vendar ne smrtnonevarno.

Racka so po prihodu iz bolnišnice zdravniki preiskali in izjavili, da je človek brez lastne volje in tudi dedično obremenjen. Z ozirom na te okolnosti je bil mož oproščen krivde umora Keckove žene, ker je dokazano, da se je hotel končati tudi sam. Obsojen pa je bil na tri tedne ječe radi uporabe orožja, za katerega ni imel predpisanega orožnega lista.

Konfidentska razprava v Moskvi

Višje sodišče v Moskvi ima sedaj opraviti z izredno zanimivim slučajem. Na zatožni klopi sedi neki Okladski, bivši revolucijonar, znan posebno izza osemdesetih let prošlega stoletja. Obtoženec je igral tedaj velikansko vlogo med teroristično skupino «Narodnaja Voja». Sodeloval je pri raznih atentatih na visoke osebnosti v carističnі Rusiji in je bil zapleten tudi v afere, ki so imele za končni cilj odstavitev carja Aleksandra II. Nekega dne pa je prišel v roke policiji in je bil obsojen na smrt. Minister Melnikov ga je predložil carju v pomilostitev in Okladski je bil res pomiloščen; ko je odsedel svoj rok v ječi, je začel nastopati v javnosti pod imenom Petrovski ali Ivanov. Bil pa je sedaj v službi tajne caristične policije in je deloval kot agent-provokater. Ta kruh si je služil do revolucijonarnega leta 1917.

Kot policijski konfident je izdal nešteto svojih tovarišev in znancev, ki so morali plačevati svoje nazore o ruskem državnem ustroju in njega organih s smrtjo ali pa s trpljenjem v Sibiriji. Nad 60 je bilo teh njegovih žrtev. Seveda so se hoteli komunisti sedaj temeljito maščevati nad Okladskim in ga posadili na zatožno klop. Da bi vsaj deloma opravičil svojo dokazano krivdo, navaja, da se je nahajal ob pomiloščenju v stanju psihoze, katere ni mogel odstraniti drugače kakor s tem, da je stopil v službo tajne policije, za katero pa je delal le malo časa. Pozneje je opravljal posle elektro-monterja in v tej dobi baje ni bil več v službi policije.

Razprava, ki je bila zelo interesantna in je zlasti razkrila mnoge zanimive tajnosti iz poslovanja caristične policije, je bila v četrtek v Moskvi končana. Državni pravdnik, znani Krilenko, je predlagal smrtno kazen in boljševiško sodišče jo je seveda tudi izreklo. Z ozirom na visoko starost Okladskega — star je 66 let — pa so smrtno kazen spremenili v desetletno ječo.

× **Množinski morilec Denke** v Münsterbergu v Šleziji, o katerem je «Jutro» že večkrat pisalo, je, kakor se je sedaj brezdvomno ugotovilo, skoraj vsak teden nosil v bližnjo Vratislavo na trg prodajat meso. Razen tega je bilo v Vratislavi precej znano, da se dobiva pri Denku v Münsterbergu poceni meso in so ga hodili od daleč kupovat. Gotovo je, da je Denke prodal vse meso svojih žrtev, katerih je sedaj ugotovljenih nad 16, v kolikor ga ni nasolil in sam pojedel.

× **Napoleonov otok se pogreza v morje.** Otočič Aix, ki leži med La Rochellom in Rochefortom, se polagoma pogreza v morje. Na tem otočiču je pisal Napoleon znano pismo, v katerem je prosil Britanijo dovoljenja za naselitev na angleških tleh. Otočič je tedaj imel 500 prebivalcev, danes pa šteje jedva 150 duš. Polja so pusta in prazna, po ulicah raste trava, hiše se rušijo. Tudi nekdanje vojašnice propadajo, samo hiša, v kateri je stanoval Napoleon osem dni predno se je za vedno ločil od Francije, je deloma dobro ohranjena in priča o nekdanji Korzičanovi slavi.

× **Potres v Egiptu in Armeniji.** V noči od torka na sredo je bilo v Kairi več precej močnih potresnih sunkov, ki so napravili precejšnjo škodo. Baje je bilo več ljudi ubitih. Podrobnosti manjkajo. — Dne 8. januarja je bil v okolici Artvina in Ardagana močan potres, ki je porušil mnogo hiš in ubil okoli 150 ljudi. Hude sunke so občutili tudi v Trapecuntu.

Darujte za sokolski Tabor!

Domače ognjišče

Zanimivi podatki iz zgodovine surovega masla

Pravo surova maslo iz kravjega mleka, kakor ga poznamo mi, so poznali že stari Indijci. Trgovali so ž njim celo do pristanišč Rdečega morja in tem potom so najbrže tudi stari Judje spoznali prvo surovo maslo, ki ga pa niso posebno čislali. V Salomonovih pregovorih se čita: »Ako tolčeš mleko, se naredi surovo maslo; kdor se trdo uscekne prisili kri; in kdor neti jezo, izsili prepir.« Iz teh besed je treba pač sklepati, da ne kaže dobrega mleka kvariti s tolčenjem.

Ni čuda, da v deželah ob Sredozemskem morju niso posebno čislali surovega masla saj so imeli oljko. Uživanje mleka in mlečnih izdelkov se je udomačilo posebno pri narodih z razvito živinorejo. Še danes se vidi razliko prav jasno pri narodih v Aziji Mongoli in Tatari, ki žive v aziških stepah in puščavah, katerih glavno premoženje so mnogobrojne črede, uživajo mleko, sir, surovo maslo in razne pijače iz mleka. Kitajcem in Japoncem, ki niso Nomadi, pá se ti izdelki naravnost gnusijo.

Naprava surovega masla je bila slučajna iznajdba nomadov kakor tudi naprava sira. Pri preseljevanjih so nosili preostalo mleko v mehovih s seboj. Ko so potem odprli mehove so našli metno mleka surovo maslo, ki se je napravilo vsled neprestanega tresenja. Šlo jim je tudi to v slast. Ko so sčasoma spoznali tresenje kot vzrok pretvorbe, so ta proces umetno podpirali. Sužnji so morali mleko spočetka mešati, pozneje tolči.

Surovo maslo se je od stoletja do stoletja bolj priljubilo. Tibetanci in Tatari rabijo surovo maslo kot pridatek k čaju, Arabci pijejo stopljeno zjutraj mesto kave, mi ga pa navadno namažemo na kruh.

Ohranitev jajc potom mraza

O ohranitvi jajc potom mraza priobčuje »Le Figaro Econque« članek, ki ne bo zanimal samo našega izvozništva, temveč tudi gospodinje, ki le predobro vedo, kako težko je ohraniti jajca deli časa ne samo v užitnem, temveč v čisto svežem stanju.

Člankar, g. Gaston Leclerc piše med drugim sledeče:

Če spravimo jajca takoj, ko so bila poležena za nekaj časa v mrzlo sobo, so mnogo okusnejša kot jajca, ki so jih spravili na kmetih v topli sobi ali kuhinji, ali ki so stala v umazanem ali vlažnemu gnezdu cel teden ali še dalje časa in ki so nato počivala še nekaj dni v skladišču prekupčevalca, predno so prišla na trg.

Velik napredek bi bil, če bi se jajca, kot meso in druga sveža živila, hranila v hladilnicah in pošiljala po železnici v hladilnih vagonih, in iz hladilnic potem odlajala po potrebi konzuma na trg. Taka jajca, se seveda ne smejo smatrati za konservirana jajca, kot se meso, ki prihaja zmrznjeno na trg, ne sme smatrati za konzervo.

Jajca se morajo staviti v hladilnico že pomladi in se puste tu do zime, ko kokoši več ne ležejo in cena jaje poskoči. Brez dvoma se dajo jajca na ta način izborno ohraniti, toda dobra ohranitev jaje na hladnem prostoru zavisi od različnih faktorjev, drugače se namreč pokvarijo. Jajce je namreč živo bitje. Svoje življenje pa živi v hladu počasneje, a živi vendarle in mu ni življenje ustavljeno. Ti faktorji ohranitve so: higijenske okolnosti v hladilnici, svežost došlih jaje temperatura, zračenje, način spravljanja.

Hladilnica mora biti popolnoma čista in brez vsakega duha. Če se ohlajevanje vrši potom mrzlega zraka, ta ne sme biti v zvezi z zrakom drugih hladilnic, kjer so spravljene druge stvari ali živila.

Najugodnejša temperatura je - 1.7 stop. do - 1 stop. C; ne sme biti preko 0 stop. in — 2 stop. C. Ohlajevanje se ne sme vršiti prenaglo in če se jajca vzamejo iz hladilnice, ne smejo priti nenadoma v previsoka temperatura. Gotova vlaga je potrebna. Presuh zrak povzroča prenaglo izhlajevanje jajec, prevlažen zrak pa plesnjivost. Priporoča se vlažnost 80 do 75 odstotkov.

Naravno se smejo staviti v hladilnico samo čisto svežna jaca, ki so popolnoma sveža. Staviti se morajo v hladilnico čimpreje, ko so bila poležena. Čim pozneje se denejo v hladilnico, tem slabša bo njih kakovost. Zato se tudi jajca, ki se konservirajo v hladnem letnem času, držijo bolje, kot jajca, nabrana po leti.

Če vzamemo jajca iz hladilnice, bodo boljše ali slabše kakovosti z ozirom na okolnosti, pod katerimi so bila nabrana in shranjena, in na čas, v katerem so ležala v hladilnici.

V hladilnici lahko ležijo brez nevarnosti več mesecev, vendar pa se morajo jajca, ki so bila stavljena v hlad meseca marca, vzeti ven najpozneje decembra.

Kit za sode. Ako sod nima težkih poškodb in je le izsušen ali ima majhno razpoklino na dogi, se z uspehom uporablja tako zvani kit za sode, ki se napravi iz 25 delov loja, 20 delov voska, 40 delov svinjske masti in 25 delov presejanega lesnega pepela, kar se vse dobro zmeša in se poškodovano mesto na sodu zamaže.

Madeži črnega vina. Pomoči perilo za 24 ur v gorko mleko, potem ga izperi v hladnem lugu. Ali: zažgi malo žvepla in drži nad dimom z vodo pomočene madeže. Potem operi perilo.

Sredstvo proti rjastim lisam v perilu. Zavri limonovega soka in finega naminega olja, vsakega polovico, pomoči sub rjast madež v to vrelo tekočino in rja takoj izgine.

Ruska zeljnata juha. Sveže svinjsko meso, na koščke zrezano, praži na masti. Prideni na debelo zrezano zelje, na koščke zrezan krompir in malo muškatovega cveta ter prilivaj z juho.

Zdrobov pečenjak (šmarni) brez jaje. Na 6 skledic mleka daj 10 dkg surovega masla, 10 dkg sladkorja in nekoliko celega cimta. Ko to kuhaš, prideni 3 skledice zdrobu, osoli in pusti vreti, da se zgosti zdrob, potem pa odstavi in ohladi. V dolgo kozico daj nekoliko masti in malo sladkorja, ko se ta zarumeni, pridaj ohlajeni zdrob, obračaj, da bo povsod rjavo od sladkorja, postavi v pečico, da se speče. Med pečenjem večkrat premešaj, da ga zdrobiš. Na mizi mu prideni kuhane češplje ali kak drugi kompot.

Ferdinand Osendowski:

Svatbeni običaji v preriji

(Iz knjige «V džunglah gozdov in ljudi».)

Celo poletje do pozne jeseni smo potoval po stepi med Abakanskim pogorjem in sibirsko železnico. Obiskali smo levi breg Jeniseja, kjer živijo Abakanski Tatari svoje nomadsko življenje. To je mešano pleme, sestavljeno iz preostankov raznih mongolskih ljudstev, ki so to stepo prepotovali ter pustili tu mnogo svojih soplemenjakov. Abakanski tatari so nepristopni vsaki civilizaciji in imajo še danes kulturo, ki izhaja iz trinajstega in štirinajstega stoletja, torej iz dobe, ki je imela izrazit in trajen vpliv na socijalne in državne prilike cele Azije. Tu prevladuje «džingis» ali takozvani stepni zakon, pomešan s predpisi korana.

Rodbinsko življenje ima povsem one oblike, ki so značilne za kočnjoča, bojevita plemena, pri katerih je žena le predmet sle. Ona ni čislana zato, ker nomadski vojnik, ki jutri lahko pade v boju, ne želi nikakih družinskih vezi kakršnekoli trajnosti. On ima ženo danes in hoče — da jo zapusti jutri brez obžalovanja in brez spomina nanjo; in če mora bežati pred sovražnikom, jo bo celo zabodel s svojim nožem, samo da prepreči, da pride v roke njegovih zasledovalcev. Če pa poteka življenje nomada mirneiše, smatra ženo le za delavno živino. Sili jo k delu od ranega jutra do poznega večera in ji odreka vsako duševno naklonjenost in spoštovanje. To pomanjkanje prave ljubezni in spoštovanja ponižuje ženo v služabnico in sužnjo. Le slučaj jo lahko oprosti tega.

Tatar si izbere izmed hčera svojih znancev ženo, po orijentalski navadi pa ne razodene nikoli dekletu samemu svojih namenov glede poroke in niti ne govori z njo. On pošlje samo darila njenemu očetu, kateremu reče snubač.

«Moj Kunak bo jezdil jutri ob solnčnem vzhodu okoli tvoje Jurte in bo vrgel na tla zavozljan jermen.»

«Sporoči tvojemu Kunaku,» odvrne oče ali brat, «da je tat in da ga bo krogla gotovo pogodila, če se bo pri solnčnem zatonu še enkrat približal našemu šatoru.»

Po tem, po šegi predpisanem pogovoru, preda snubač darove zasé in za svojega prijatelja. Mladi Tatar jezdi, izpolnujoč svoj sklep, okoli Jurte in vrže na tla jermen, zadrgnjen v vozel. Pred solnčnim zahodom zavežejo stariši dekletu roke in jo pustijo — pokrito s tančico — samo v stepi. Pri solnčnem zahodu prijaše mladi mož, posadi dekle na konja in jezdi k šotoru njenih starišev. Pri tej ceremoniji mora biti jako oprezen in spreten, ter mora znati konja dobro brzdati.

Ko pride do taborišča, ga opozori nase oče ali najstareši brat deklice z varnostnim klicem in ustreli na roparja tako, da meri odspredaj natančno v glavo konja. Če jezdec presliši klic, ali če ne zna konja v hipu obrzdati, ga krogla lahko zadene. To se sicer ne dogaja redko, čeprav iz drugih vzrokov. Če je nevestin oče star in nima sina, naroči enemu izmed hlapcev, da strelja na ženina. Večkrat pa je tak hlapec zaljubljen v hčer svojega gospodarja in upa — da postane s tem, da se poroči z njo — prost sin stepe. Če pa se mu zdi njegov up ogrožen, strelja od strani in opusti varnostni klic. Če strel pogodi in pade ženin s konja, oživi v srcu tlačana novo upanje. On steče k dekletu, ji razveže jermena z njenih ročnih členkov in ji šepeta besede nagonske ljubezni — ljubezni, ki je nebrzdana ko narava v stepi.

Če pa se ženinu posreči, pripeljati svojo izvoljenko do lastnega taborišča, jo tam odloži — medtem ko ostane on na konju, ter jo pelje ob jermenu okoli šotora. Potem ji prereže vozel in jo vede v njen novi dom. Pravi obred je s tem končan. Drugi dan pošlje mladi par starišem «kalym» ali poročno dačo, ki obstoji iz živine, denarja ali drugih daril, kakor je bilo s stariši dogovorjeno.

Take poroke, kjer se upoštevajo le želje moža — žena pa je brezpogojno prepuščena svoji usodi — so vzrok pogostih tragedij v stepnem življenju. O samomorih med temi nesrečnimi tatarskimi ženami sem že govoril. Gode se pa še druge žaloigre. Pripetijo se, če začne bresteti v srcu žene, rdeča roža ljubezni in se z njo vzbudi tudi ljubosumnost, divja in brezobzirna, kakor to morje trave — peska in golih gora, s svojimi strašnimi zimskimi vihanji.

Ondotne žene poznajo skrivnost, kako se pripravlja strup iz semen trobelike in gazamovih korenik — tajnostne rastline, ki je redka in draga. Da lahko plačajo njeno ceno, gredo žene tako daleč, da pokradejo najplemenitejše konje iz žrebčarn svojih mož. Šamani (čudotvorni zdravniki) pomagajo razočaranim ženam in pripravljajo na podlagi njih poznavanja zdravilnih in otrovnih lastnosti trav in zelišč, ljubavne napitke in amulete — za novo ženo, rivalinjo ali gospoda soproga pa strupe, katerih učinek nikdar ne izostane.

Pred tremi leti sem zopet prepotoval te stepe, po katerih se je v prejšnjih časih paslo na milijone živine, zlasti tudi konj. Sedaj je bila tod sama pustinja. Tatari so se umaknili južno čez mongolsko mejo, bežeč pred zločinskim nasiljem Sovjetov. Trava je bila uničena od požarov, ki so bili nalašč podtaknjeni in od kobilic.

Ali je bila to kazen božja, ali kletev Abuk Khana . . . ali pa je bilo maščevanje razžaljenih senc, velikih voditeljev in junakov davno izumrlih rodov?

Naletel sem na trupla Tatarov, ki so bili umorjeni od boljševikov in na okostja ovc in živine njih čred.

Na Črnem jezeru, kjer sem taboril pred dvajsetimi leti z učenim profesorjem in onimi Rusi, ki so pobegli iz ječ, sem videl vpeljano rafinerijo za sol in razvalnje hiš. Le mali kolibi so prizanesli. V njej je stanoval oskrbnik s svojo družino. Čakal je — na gotovo smrt.

Kakor simbol tega žalostnega, brezupnega življenja, se je prikazala na grebenu gore — ostro se odrežajoč od mehkega spomladnega neba — silhueta volka.

Stal je nepremično, kot figura iz brona; naenkrat je dvignil glavo, iztegnil vrat in zatulil. Tulil je dolgo — hrepeneče in grozeče, kakor da bi klical smrt, razdejanje in pozabljenje . . .

Gospodarstvo

Sušaška luka v prošlem letu

V prošlem letu od 24. februarja (dneva evakuacije) do 31. decembra je izvršilo v sušaški luki trgovinske operacije 193 parnikov neredni prog s skupno tonažo 157.942 registrskih ton in 347.472 ton nosilnosti ter 519 jadrnic neredni prog s skupno tonažo 21.693 registrskih ton in 54.232 ton nosilnosti. Od omenjenih parnikov je bilo: 97 jugoslovenskih, 72 italijanskih, 6 grških, 6 angleških, 2 danska, 8 holandskih, 1 madžarski in 1 španski. Od jadrnic je bilo 380 jugoslovenskih, 137 italijanskih in 2 grški.

Parnikov rednih prog je bilo skupaj 1469 s 184.006 registrskimi tonami. Brez vračunanja nosilnosti ladij rednih prog je bilo v celem v pristanišču 363.641 registrskih ton in 401.704 tone nosilnosti.

Uvoz na ladjah nerednih prog je znašal od 24. februarja do 31. decembra 1924.: 13.378 ton cementa, 38.783 ton premoga, 2020 ton asfalta, 2100 ton fosfata, 7400 ton železnišega materiala (reparacij) ter 102.824 hl vina; to je skupno 7869 vagonov. Izvozilo pa se je na ladjah nerednih prog: 8913 ton dožic, 3368 ton raznega blaga, 17.892 ton pragov, 90 ton črnega premoga, 781 ton opeke in 93.484 kubičnih metrov lesa; to je 31.044 ton in 93.484 kubičnih metrov ali skupno 7778 vagonov. Uvoz je bil torej za 91 vagonov večji.

Skupni promet (uvoz in izvoz) je znašal v razdobju od 24. februarja do 31. decembra 1924. na ladjah nerednih prog torej: 99.451 ton, 102.824 hl (vino) in 93.484 kubičnih metrov ali skupno 15.647 vagonov. Dnevni promet ladij nerednih prog je bil potemtakim okrog 50 vagonov.

Uvoz na ladjah rednih prog je znašal v istem času skupno 15.802 toni ali 1580 vagonov, izvoz pa 4918 ton ali 492 vagonov. Skupni promet (uvoz in izvoz) na ladjah rednih prog je torej znašal 20.720 ton ali 2072 vagonov.

Celokupni promet v luki Sušak rednih in nerednih prog je torej znašal: 120.171 ton (= 12.017 vagonov), 102.824 hl vina (= 1028 vagonov), 93.484 kubičnih metrov lesa (= 4674 vagonov); skupno 17.714 vagonov. Od tega je bilo uvoza: 84.209 ton (= 8421 vagonov), 102.824 hl vina (= 1028 vagonov); skupno 9449 vagonov; izvoza pa je bilo 35.692 ton (= 3596 vagonov), 93.484 kubični metrov lesa (= 4674 vagonov); skupno 8270 vagonov.

Promet potnikov je bil v istem razdobju: I. razred 17.693, II. razred 6422 in III. razred 70.324; skupno 94.439 oseb. Največji je bil osebni promet v mesecu juliju, avgustu in septembru.

Francoski vojni dolg

Pariz, 12. januarja.

Vprašanje medzavezniških dolgov je na zahtevo Anglije in Zedinjenih držav izostalo iz oficijelnega dnevnega reda danes otvorjene velike finančne konference vojnih zaveznikov. O njem se bo razpravljalo le v zasebnih, neobveznih razgovorih delegatov velesil. Odveč je poudarjati važnost tega problema, zakaj dejstvo je, da so ravno ti dolgovi eden glavnih vzrokov slabosti kontinentalnih valut napram angleški in hegemonije dolarja nad funtom šterlingom. Brez rešitve vprašanja vojnih dolgov ni mogoč povratek k zlati veljavi. Posebno peče je ta problem v Franciji.

Cela vrsta častitih Francozov je koncem vojne zapadla čudnim iluzijam. Verjeli so, da bo Nemčija popravila vse razdejanje, ki ga je zakrivila njena vojska, in da Zedinjene države in Anglija ne bosta vztrajali na poravnavi vojnih dolgov med zavezniki. Njim ni šlo v glavo, da bi Francija, ki je največ žrtvovala za zmago, morala še nositi skoro vse stroške. Toda kmalu je nastopilo razočaranje.

Zedinjene države sicer odklanjajo solidarnost z Evropo in so tekom najtežjih let nakupičile v svojih zakladnicah zlate rezerve celega sveta, vendar nikakor ne mislijo odpustiti vsot, ki so jih posodile zaveznicam. Velika Britanija zastopa podobno stališče, izgovarjajoč se, da je tudi napram njej Amerika nepopustljiva.

Razne vlade, ki so se po povratku miru vrstile v Parizu, so pač skušale doseči nekako odvisnost med plačili, ki so jih upale dobiti od Nemčije, in med poravnavo dolga pri bivših zaveznikih. Londonska in newyorška vlada pa sta take kombinacije dosledno zavračali.

Tako se Francija, ki je zgubila v Rusiji in v Turčiji investirane milijarde in ki je posodila velike vsote svojim manjšim zaveznicam, nahaja pred bridko realnostjo, da bo morala vrniti tako Angliji kot Ameriki. Računa se, **da dolguje prvi 508 milijonov funtov šterlingov, Zedinjenim državam pa 15 milijard zlatih frankov.**

Te fantastične vsote je Francija porabila za skupno stvar vseh zaveznikov. Zato je po pravici pričakovala če že ne popolno črtanje, pa vsaj zaklanje in ugodne pogoje za odplačevanje. Gosp. Herriot je lani na konferenci v Londonu izjavil, da pride zadeva teh dolgov v pretres na finančni konferenci v Parizu. Kot vidimo po **dnevnem redu današnje konference,** se je francoski premijer nekoliko vštel. Bil je prevelik optimist in je preveč zaupal v širokogrudnost upnikov. Francija je imela v rokah jamstva napram Nemčiji, v Londonu se jim je odrekla. Ona je mogla zahtevati, da se Dawesov načrt veže z vprašanjem zavezniških dolgov. Tudi tega ni storila. Tako stoji praznih rok in ne razpolaga z nobenim sredstvom za pritisk in z nobeno protivrednostjo, ki bi upnikom kaj veljala. Zato je usoda dolgo ostala ločena od nemških reparacij.

Da poišče izhod iz težkega položaja, se je Herriotova vlada skušala najprej pogajati z Zedinjenimi državami, kjer itak namerava najeti novo posojilo. Finančni minister Clémentel je predlagal, da se Franciji dovoli desetletni moratorij in nato rok 80 let za odplačevanje.

Ko je dospela vest o teh pogajanjih v London, se je angleško javno mnenje zelo razburilo. Poudarjalo je, da je Anglija doslej dopuščala Franciji pravi moratorij. Ko pa je ta pokazala pripravljenost, da izpolni dolžnost napram drugim upnikom, se mora pač v prvi vrsti spomniti ne Amerike, temveč Anglije in razbremeniti angleškega davkoplačevalca, ki mora vsakoletno vračati težke vsote Ameriki, katere si je Anglija izposodila pravzaprav za Francijo. Zavezniki in ne Anglija (!) da so imeli korist od ameriškega denarja. Zato mora Francija vsako leto plačati Angliji vsaj tisto vsoto, ki jo ta vrača Ameriki. «Daily Chronicle» je že kar predložil račun: «Mi bomo letos plačali Zedinjenim državam 32 milijonov funtov za obresti in amortizacijo. Po Dawesovem načrtu dobimo 13 milijonov funtov. Primanjkuje torej še 19 milijonov, ki nam jih morajo dati zavezniki. Če pa Nemčija ne plača ničesar, bomo vseh 32 milijonov funtov zahtevali od zaveznikov.»

Tako se oba upnika pehata, kdo bo prvi kaj iztisnil iz Francije in manjših evropskih zaveznic. Kdo pa bo tem dolžal kri vojakov, ki so padli med drugim zato, da rešijo ameriško trgovino in angleško brodovje pred nemško konkurenco?

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (16. t. m.). **Pšenica:** baška, 74 do 75 kg, 3 do 4 odst., 2 vagona 402.5. **Ječmen:** 2 vagona 325; sremski 340. **Turšica:** 47 vagonov 190 do 195; sremska 200. **Moka:** baza «0», 2 vagona 615; «5», 395. Tendenca nespremenjena.

Svinjski sejem v Mariboru (16. t. m.). Pripeljanih je bilo 82 svinj. Povprečne cene so bile: Prasci stari 7 do 9 mesecev 125 do 200 Din, 3 do 4 mesecev 300 do 350 Din, 5 do 7 mesecev 600 do 650 Din, 8 do 10 mesecev 750 do 875 Din, 1 leto stari 1125 do 1350 Din, kg žive teže 15 do 16.25 Din, kg mrtve teže 17 do 21.25. Prodanih 43 komadov, kupčija slaba.

Dunajski živinski sejem (15. t. m.). **Goveda:** Dogon 312 komadov. Cene kljub neznatnemu dogonu nespremenjene, ker je bilo tudi povpraševanje majhno. Za kg žive teže so se trgovali v tisočih aK: voli po 12.5 do 19, biki 13.5 do 17, krave po 12 do 16, slaba živina po 7 do 12. — **Svinje:** Dogon 1484 komadov. Cene mesnim svinjem so nazadovale napram glavnemu sejmu za 2000 aK pri kg. V debelih svinjah skoro ni bilo kupčije. Za kg žive teže so notirale mesne svinje 17.000 do 22.000 aK.

= **Carinska konferenca v Ljubljani.** Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja interesente, da se bo vršila redna carinska konferenca v Ljubljani v ponedeljek 19. t. m. ob 5. uri popoldne v carinskih prostorih.

= **Prvi izkaz Narodne banke v letošnjem letu.** V prvem tednu t. l. se je zmanjšal obtok novčanic za 26.897.595 na 5.971.606.170 Din. Kovinska podloga je v istem času ostala za 4 milijone 365.679.21 na 469.965.793.24 Din v zlatu.

= **Sedanji tečaj dinarja zopet omogoča izvoz.** Zaradi zadnjega naglega skoka dinarja je trenutno zastal izvoz turšice in žita iz naše kraljevine. Mnogo zunanjih kupcev je takrat storniralo kupčiške zaključke. Ker so potem cene nekoliko popustile in je dinar šel nazaj na okrog 8.50 v Curihu, po vesti iz Novega Sada se zopet pojavljajo inozemski kupci. Kupujejo Italijani in Čehoslovaki. Kakor je podoba, se bo dinar na okrog 8.50 začasno stabiliziral, kar bo zopet omogočalo kalkulacijo.

= **Jugoslovensko-japonski trgovinski odnošaji.** Ratifikaciji trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Japonsko sta bili te dni izmenjani. Trgovina med obema državama je bila doslej neznatna radi oddaljenosti, dasi imata obe državi precej blaga, ki bi jih lahko izmenjavali. Tako bi mogla Japonska dobavljati za svoje nove betonske hiše iz Jugoslavije cement, ki ga dobiva sedaj večinoma iz Anglije. Tudi jugoslovenski kmetijski pridelki bi lahko šli v Japonsko. Mi pa bi mogli iz Japonske dobivati svilene in bombažne fabrikate, papir, porcelanske izdelke, čaj in drugo. Japonci se že ukvarjajo z mislijo ustanovitve svojega blagovnega skladišča v Beogradu, na drugi strani pa se v Beogradu zopet poraja misel ponovne upostavitve jugoslovenskega diplomatskega zastopstva v Tokiju, ki je bilo l. 1920. iz ozirov varčevanja ukinjeno.

= **Vesti o novih državnih posojilih.** Iz Beograda javljajo, da se je finančnemu ministru dr. Stojadinoviću tekom njegovega bivanja v Parizu baje posrečilo skleniti ugodno državno posojilo v znesku 250 milijonov francoških frankov. Razen tega je baje tudi več ameriških finančnih skupin voljnih, dati nam večje posojilo.

= **Prodaja lesa.** V verskozakladnih gozdovih »Belca« se proda potom pismene licitacije okroglo 9100 plm³ mehkega lesa in 2700 plm³ bukovine. S kolkom 100 Din in 10 odst. vadijem opremljene ponudbe naj se pošljejo najkasneje do 27. januarja 1925. do 11. ure dopoldne kr. Direkciji šum v Ljubljani, Križanke.

= **Povišanje cen za špirit in žganje.** Industrija špirita se borí že tri leta z raznimi težkočami ter zatrjuje, da je do sedaj delovala z velikimi izgubami. Vsled tega je industrija špirita sklenila cene povišati, češ da bi bil sicer njen obstoj ogrožen. Sklicuje se tudi na to, da so cene špirita v drugih državah še enkrat tako visoke kakor pri nas. Cene špirita za vagonske odjeme iz tovarne so sledeče: v cisterni Din 35 v železnih sodih Din 36, odjem 50 hl Din 36.25, 25 hl Din 36.50, 10 hl Din 37, 3 hl Din 37.50, pod 3 hl Din 39 z državno trošarino vred. Ie proti takojšnjemu plačilu v naprej. Redi teza so se povišale cene tudi žganju, ker je bila v celi državi slaba letina za češplje, kakor tudi za vse drugo sadje iz katerega se izdeluje žganje.

= **Nadaljevanje prometnih pogajanj z Madžarsko.** V Beograd je dospela madžarska delegacija in se bodo nadaljevala v oktobru prekinjena pogajanja glede ureditve prometnih prilik med obema državama. Zadevna pogajanja bodo najbrže do konca tega meseca zaključena.

= **Razstava vin v Beogradu.** Iz Beograda poročajo, da bo tekom meseca marca Srpsko poljoprivredno društvo priredilo v Beogradu prvo veliko razstavo vina in vinskih proizvodov iz vseh pokrajin naše kraljevine. Razstavljena bodo tudi vinogradniška orodja.

= **Jugoslovensko društvo za zaščito upnikov v Zagrebu.** V Sarajevu se je ustanovila te dni podružnica tega društva. To društvo ima svoje tajništvo tudi v Beogradu in Ljubljani.

= **Tvornica kablov v Velikem Bečkereku.** Družba za elektrotehniko v Velikem Bečkereku je ustanovila tudi tvornico kablov, ki je že začela s fabrikacijo. Tvornica izdeluje vse vrste žic za električne vode, vse vrste kablov za električne vode itd. ter ima možnost, da lahko oskrbuje celo državo s temi potrebščinami.

= **Pregled luke Ploče.** Posebna komisija sarajevske železniške direkcije je pregledala luko Ploče glede na možnost obvladanja celokupnega prometa Srbije, Bosne, Vojvodine in enega dela Slavonije. Obstoji namera, da se po zgraditvi proge Obrenovac - Beograd izgradi ta luka, za kar bi bila potrebna glavnica v znesku 100 milijonov dinarjev.

= **Prodaja avtomobilov** (potniških in tovornih), karoserij, motocikljev, 10.000 kilogramov železnih odpadkov in 145 železnih sodov za benzin se bo vršila 22. t. m. pri Avto-komandi 2. armiške oblasti v Sarajevu. Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

= **Dobave.** Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 5. februarja ponudbe glede dobave jeklenih srvi in železnih verig. — Dne 9. februarja se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave bombaževine za čiščenje in za ležišča; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za mašenje ter glede dobave bele pločevine. — Predmetni oglasi so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

= **Stanje svetovne trgovinske mornarice.** Celokupna svetovna tonaža obstoječih parnikov in motorjev se je lani nekoliko zmanjšala napram stanju v letu 1923. Tako je celokupna tonaža dne 1. julija 1924. bila 61.781.000 ton, dočim je 1. julija 1923 bila 62.357.000 ton. Od tega odpade na posamezne države (v oklepajih stanje 1. julija 1923.) v tisočih ton: Velika Britanija 21.546 (21.695); Zedinjene države 14.707 (15.628); Japonska 3843 (3600); Francija 3889 (3452); Nemčija 2872 (2500); Italija 2719 (2881); Holandska 2542 (2607). Norveška 2392 (2256); Svedska 1190 (1120); Španija 1190 (1198); Danska 990 (938); Grčija 757 (747); Belgija 556 (659); Brazilija 445 (459); ostale države 2447 (2502). Nazadovanje znaša 573.000 ton.

= **Carinski nadavek v Madžarski.** Po odreditvi madžarskega finančnega ministra se računa od 15. do 31. t. m. pri carinjenju 14.900 papirnatih mK za 1 zlato krono.

= **Dividenda Poliske narodne banke** (Bank Polski) za prvo poslovno leto, ki je trajalo od 29. aprila do 31. decembra 1924, bo znašala 8 zlatnikov (zloty), kar pomeni 12 odst. letno obrestovanje.

= **Valovanje funta šterlinga.** Iz Londona poročajo, da zadnje oslabljenje funtovega tečaja na zunanjih borzah ni bilo nepričakovano za finančne kroge. Naglaša se, da je bilo skakanje prehitro in ne zadostno utemeljeno. Izraža se mnenje, da zadnje objave v angleški zunanji trgovini nimajo ničesar skupnega z nazadovanjem tečaja. Pravi vzrok se išče v tem, da so špekulacijski nakupovalci realizirali svoje dobičke. Pričakuje se ponovno skakanje tečaja do paritete, čim je špekulacija končala svoje prodaje. V časopisju so se začela razmotrivanja o tem, ali naj se zopet da v promet sovereign, ko bo upostavljen zlati standard. Glede tega vprašanja obstoje pomisleki. Funt šterling sedaj valuje na curiški borzi. Skakanje funta šterlinga je bilo skoro istočasno kakor dviganje dinarja. Skoro istočasno z dinarjem je oslabel tudi funt.

Borza

16. januarja:

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanje, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki) **Vrednote:** 7 odstotno posojilo 0 do 65.5, vojna škoda 126 do 131, Celjska posojilnica 210 do 218, Ljubljanska kreditna 226 do 0, Merkantilna 124 do 128, Prašteđiona 890 do 904, Strojne 0 do 153, Vevče 100 do 0, zadolžnice Kranjske deželne 0 do 91. **Blago:** Zaključek: hrastove paralelne deske, 2.65 m dolžine, 42 mm debeline, 18 do 30 cm širine ter 2.85 m dolžine, 52 mm debeline, 18 do 30 cm širine, zdravo, lepo blago, 70 odst. I., 30 odst., II., franco meja, 3 vagoni, 1300 do 1320 (1300). Ponudbe in povpraševanja so bila po deskah, hrastovih hlodih, bukovih drvih. Povpraševalo se je po pšenici in lanenem semenu. Le ponudbe so bile v turščici, ajdi, prosu, ovsu, otrobih in krompirju.

ZAGREB. V **efektih** tendenca nespremenjena. — V **devizah** je v začetku sestanka bila tendenca neznatno čvrstejša, proti koncu pa je zopet oslabela. Blaga je spočetka primanjkovalo; ko pa je stopila v akcijo Narodna banka, so pričeli ponujati tudi privatni zavodi, nakar so se začetni zaključni tečaji povrnili na včerajšnjo višino. Deviza na Italijo je oslabela za 6 točk zaradi svoje oslabitve na zunanjih borzah. Narodna banka je intervenirala v devizah na Italijo, Prago, New-York in Švico. Promet se je gibal v višini 13 do 14 milijonov dinarjev. Notirale so **devize:** Dunaj 0.0875 do 0.0895, Italija 249.1 do 252.1, ček 247.6 do 250.6, London izplačilo 297.8 do 300.8, ček 298.5 do 301.5, New-York ček 61.45 do 62.45, Pariz 341 do 346, Praga 185.5 do 188.5, ček 184.5 do 187.5, Švica 1192.5 do 1202.5, ček 1190 do 1200; **efekti:** bančni: Trgo 26 do 28, Eskomptna 113 do 115, Ilipo 60 do 61, Kreditna Zagreb 111 do 112, Juro 103 do 105, Ljubljanska kreditna 226 do 227, Slavenska 80 do 85, Prašteđiona 890 do 900, Srpska 136 do 137; industrijski: Eksploatacija 62.5 do 67.5 Šećerana 715 do 725, Gutmann 720 do 750, Slavonija 61 do 62, Trbovlje 405 do 415, Vevče 95 do 115; državni: 7 odst posojilo 65 do 66, vojna škoda 127.25 do 130

BEOGRAD. **Devize:** Amsterdam 2495 do 2505, Dunaj 0.0875 do 0.0877, Berlin 14.60 do 14.675, Bruselj 312 do 315, Bukarešta 32.5 do 33, Italija 248 do 249, London 396.5 do 397.5, New-York 61.85 do 61.9, Pariz 333.5 do 335, Praga 185.5 do 185.75, Sofija 0 do 44, Švica 1192 do 1195.

Sokol

Sokolski Glasnik

«Sokolski Glasnik» je zaključil svoj šesti letnik s 24. številko, ki ima za prilogo osmi zvezek «Jugoslovenskega Sokola». Na prvem mestu Glasnika je natisnjena poslanica saveznega starešinstva, ki naj se prečita na vseh društvenih občnih zborih. Poslanico je ponatisnilo tudi «Jutro» v preteklem tednu. — V ostalem pa prinaša ta številka sklepe zadnje odborove seje JSS. in zapisnike sej starešinstva, dalje seznam društev, ki so dosedaj vposlala prispevke saveznega dne in pregled, koliko dolgujejo župe na porezu in v zavarovalni fond. Tudi iz prosvetnega odbora se nahaja poročilo v tej številki. Dopisi iz žup ter kratke beležke pa tvorijo zaključek.

«Jugoslovenski Sokol» prinaša govor saveznega staroste br. E. Gangla na zboru župnih načelnikov dne 1. novembra 1924. v Ljubljani. Govor razmotriva o nalogah in o odgovornosti župnih načelnikov in načelnic, ki so hrbtenica sokolskemu delovanju. — Pod naslovom Slovanska sokolska zveza je priobčen načrt pravil za to zvezo. Načrt pravil je predlog JSS., o katerem bo sklepal odbor za osnivanje Slov. sokol. zveze, ko se sestane. — Članek: Pregledni obris telesnega razvoja mladine, ki je prevod iz češčine, je končan. Za naše prednjake je to izvrstna fiziološka študija in bi takih člankov potrebovali mnogo, da bi se telesna vzgoja pri nas dvignila na znanstvene temelje. — V pregledu tujih telovadnih organizacij sta poročili iz češkega Sokolstva in od francoskih gimnastov, oziroma o 47. zletu, ki se bo vršil letošnje binkošti v Strassburgu. — Med književnimi novostmi so naštete naše in češke najnovejše sokolske publikacije.

«Sokolski Glasnik» bo izhajal letošnje leto enako kakor doslej, to je 15. in zadnjega dne v mesecu. Kot prilogo bo imel enkrat v mesecu sokolsko revijo «Jugoslovenski Sokol», drugič pa tehnični list «Prednjak», ki bo prinašal strogo telovadno gradivo in bo služil prednjakom kot navodilo in podpora. «Sokolski Glasnik» z obema prilogama bo veljal letno 40 Din. — Nastavljena cena je z ozirom na obsežnost lista jako zmerna, zato je pričakovati, da bo članstvo tem bolj naročevalo list in ga s tem dvignilo ter obenem tudi gmotno podprlo Savez.

Ribniško sokolsko okrožje ima svoj redni letni občni zbor, na Svečnico dne 2. februarja t. l. ob 1. uri popoldne v Ribnici »pri Cenetu« z običajnim dnevnim redom.

Sokol I. pozivlja svoje bratsko članstvo, da se danes popoldan ob 4. udeleži pogreba dobrega in zvestega člana umrlega brata dr. J. Debelaka. Kroj, civilni z znakom. — Odbor.

Redni letni občni zbor Sokola Gor. Radgona se vrši v društvenem domu 24. t. m. ob 8. zvečer z običajnim dnevnim redom.

Sokolsko društvo Rogaška Slatina ima v četrtek, dne 22. t. m. svoj redni občni zbor z običajnim sporedom ob 19. uri (7. zvečer) v društveni sobi hotela »Solnce«. — Udeležba članstva obvezna.

Sport

Jugoslavija : Štajerska. Reprezentanca Štajerske, ki igra v nedeljo v Zagrebu, je sestavljena nastopno: Gürtl (Sturm) Wischer, Fritzl, Sartorg, Pirker (vsi GAK), Skaza, Walihauser, Doller (vsi Sturm), Kowanda, Gaber (oba GAK), Dellinger (Sturm). Z ozirom na to, da moštvo ni mnogo treniralo, pričakujejo v graških sportnih krogih gotov poraz Štajercev. Reprezentanca Jugoslavije pro ti Štajerski pa je sestavljena nastopno: Friedrich (Hašk), Vrbančić (Gradjanski), Ivković (Jugoslavija), Hitrec, Rupec (oba Gradj.), Križ II. (Hašk), Jovanović (Jugoslavija), Zinaja (Hašk), Bonačić (Concordija), Petković (Jugoslavija), Pavelić (Gradj.). Rezerve: Mihelčić, Dasović (oba Gradj.), Cindrić (Hašk), Benčić (Concordija). Tekmo bo vodil sodnik Ivančić iz Budimpešte.

Državna reprezentanca : reprez. B. L. P. V nedeljo 25. t. m. igra v Beogradu državna nogometna reprezentanca proti reprezentanci beograjskega nogometnega (loptačkega) podsaveza.

Južno-italijanski nogometni savez je sprejel pogoje našega saveza ter jih sporočil centralnemu savezu v Genovi. Tekma Jugoslavija : Južna Italija se vrši 1. februarja v Rimu.

S K. Primorje pozivlja članstvo, da se udeleži v soboto ob 16. pogreba preminulega vrlega člana poštnega ravnatelja g. dr. J. Debelaka. — Odbor.

Za predsednika zagrebške Viktorije je bil izvoljen dr. Miroslav Pandaković.

Italija : Madžarska Italijanski nogometni savez je za nedeljsko tekmo proti Madžarski določil nastopno moštvo: De Pra (Genova), Calligaris (Casale), De Vecchi (Genova), Genovesi (Bologna), Burlando (Genova), Aliberti (Torino), Conti (Internazionale), Cevenini III. (Internazionale), Della Valle (Bologna), Magnozzi (Livorno), Levratto (Hellas). Izidi dosedanjih tekem med obema reprezentancama so sledeči: 26. maja 1910. zmaga Madžarska v Budimpešti s 6 : 1, 6. januarja 1911. zmaga Madžarska v Milanu z 1 : 0, 4. marca 1923. neodločno v Genovi in 6. aprila 1924. zmaga Madžarska v Budimpešti s 7 : 1.

Maksimalna plača čeških nogometnih profesionalcev znaša 1500 Kč.

V Rumuniji je uvedena slična določba kakor pri nas, da v enem moštvu ne smejo igrati več kot trije inozemci.

Uruguayci v Evropi. Prva tekma nogometnega olimpijskega prvaka se vrši 8. marca v Parizu. Uruguayci bodo igrali proti reprezentanci pariške nogometne zveze.

Sportna borza se je ustanovila v Monakovem. Enkrat na teden se sestanejo v neki kavarni zastopniki nogometnih, rokometnih in hockeyskih društev ter sklepajo tekme in druge dogovore.

? Ali ste že poslali naročnino za „Jutro“ ?

Vremensko poročilo

Ljubljana 16 januarja 1925 — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0–10	Padavine mm
Ljubljana	7.	782.2	—4.0	brez vetra	megla	—
Ljubljana	14.	782.2	0.2	„	pol obl.	—
Ljubljana	21.	783.3	—1.1	„	megla	—
Zagreb	7.	781.4	—2.0	sev. zapad	pol obl.	—
Beograd	7.	781.1	5.0	zapad	„	—
Dunaj	7.					—
Praga	7.	779.9	3.0	zapad	oblačno	3.0
Inomost	7.					

V Ljubljani barometer nestanovit, temper. nižja. Solnce vzhaja ob 7.41, zahaja ob 16.3.

Vremenska napoved za soboto: Vreme se ne bo bistveno izpremenilo. Seminija lahke padavine. Najbrže temperature nad ničlo.

Klerikalci in davki

Klerikalci pr. dobro vedo, kje jih čevelj žuli. Tudi podeželskim davkoplačevalcem, ki so se še dosedaj zanašali na klerikalno «gospodarsko» politiko, so se začele odpirati oči in začeli so kazati hrbet političnim frazerjem. Klerikalci prav dobro vidijo posledice svoje politike, ki jim donaša samo neuspehe in se hočejo zato z vsemi mogočimi sredstvi opravičiti pred ljudstvom. Začeli so v «Slovencu» uprav sistematično gonjo zlasti proti kandidatu Narodnega bloka za ljubljansko okolico g. Zebalu in sicer kot članu dohodninske komisije. Podtakniti mu hočejo vse krivice, katere so tekom časa povzročili davkoplačevalcem previsoki davčni predpisi. S tem samo hočejo olajšati vest številnim klerikalnim davčnim konfidentom v ljubljanski okolici, ki so s svojo strankarsko zagrizenostjo povzročili toliko gorja. Olajšati pa hočejo tudi vest svojim «tigrom», ki se ves čas svojega «tigrovanja» niso prav nič brigali za gospodarske razmere, ampak zasledovali edinole strankarske interese, dasi bi morali vedeti, kako kruto gulijo prebivalstvo v Sloveniji previsoki davki.

Neuspehe «tigrovanja» hoče «Slovenec» hinavsko prevaliti na člane cenilne komisije, specielno na g. Zebala, češ da je on zakrivil previsoke predpise, dasi mu je predobro znano že iz primera L. v Litiji, kako malo moči imajo komisije. G. L., ki je kot član komisije prišel v konflikt s predsednikom, vse rjovenje tigrov ni moglo pomagati, dasi so bili v najbolj kritičnem času te afere na vladi in so imeli tudi svojega političnega zaveznika za finančnega ministra.

Kar se pa g. Zebala tiče, moramo ugotoviti, da je bil izvoljen v dohodninsko komisijo šele spomladi leta 1924. Izvoljen je bil na kompromisni listi. Do danes, odnosno do razglasitve njegove kandidature za Narodni blok, so ga vsi, tudi najbolj prepričani klerikalci, priznali kot nepristranskega delavca na gospodarskem polju. Kot tak se je tudi uveljavil v raznih gospodarskih organizacijah, kjer sedijo tudi pristaši SLS in ki mu do danes še niso mogli očitati niti najmanjše pristranosti. Cenilna komisija obstoji, kakor bo tudi «Slovencu» znano, iz 12 članov, od katerih so pristaši: klerikalci, samostojni kmetje in pristaši Narodnega bloka. Preje pa je obstojala komisija samo iz samostojnih kmetov. Tudi, ako bi šlo tu po «Slovenčevem» političnem receptu, da je za oceno davčnim komisijam merodajno samo politično prepričanje in ne davčna moč posameznika, bi pripadniki Narodnega bloka ne imeli pri oceni v cenilnih komisijah odločujoče besede, ker so v manjšini, dočim imajo ravno klerikalci s samostojnimi kmeti vred večino in nosijo tedaj samo oni moralno odgovornost za vse ocene, ki niso pravilne. Že to kaže tako eklatantno, kako umazano je napadanje «Slovenca», ki računa samo na naivnost in nepoučenost svojih bralcev. Naj «Slovenec» nikar ne omalovažuje števila svojih pristašev v ljubljanski okolici in odkrito prizna, da so sami oni, ki so odgovorni za vse, kar se z njihovim pristankom stori, ker imajo večino. «Slovenec» je začel brenkati na struno, ki mu zna postati zelo nevarna.

Uredništvo «Slovenca» oziroma dopisnika se poziva, da vpraša pri svojih pristaših, ki sede v dohodninski komisiji za ljubljansko okolico, ako se res pristransko postopa? Nato zahtevamo, da slučaj objavite in če tega ne storite, ste navadni obrekovalci. Torej na dan!

Ugotavljamo, da drugega ne znate, kakor ljudstvo huiskati. Dne 8. februarja bodo zato zavedni in napredka željni volilci obračunali z vami ter vrgli svoje kroglice v drugo škrinjico.

Poslanec Klekl in prekmurski Slovenci

Ker so Kleklove «Novine» pisale, da ima poslanec Klekl srce za Prekmurce, je potrebno, da seznanimo našo javnost z delovanjem tega moža. Kaj je dosegel poslanec Klekl v korist prekmurskim Slovencem? Ničesar! Zato pa jim je tem več škodoval. Pečali se torej ne bomo z dobrimi uspehi, ker jih ni, pač pa s škodo, ki jo je Klekl povzročil prekmurskim Slovencem. Morda se Klekl niti sam ne zaveda svoje krivde, zato ne bo odveč, če preštudira statistiko tega članka, kajti ako je pošten, se bo potrkal na prsa in rekel: «Mea culpa!»

Ob zasedbi Prekmurja je našla naša oblast dve meščanski šoli: v Murski Soboti in v Dolnji Lendavi. Za prekmurske Slovence je prišla v poštev edino meščanska šola v Murski Soboti, zato je imela tudi dovolj učencev, dočim lendavska hira vsled pomanjkanja učencev. Kmalu po zasedbi je šol. oblast ustanovila v Murski Soboti realno gimnazijo. Vsled gimnazije je bila poslancu Kleklu meščanska šola trn v peti ter je toliko časa ruval pri šolski oblasti, da je bila meščanska šola ukinjena. Klekl je računal, da bo s tem prisilil starše, da dajo otroke v gimnazijo in da bodo oni, ki žele v meščansko šolo, šli v Dol. Lendavo.

Kaj je Klekl storil s tem prekmurskim Slovencem? Meščanske šole v našem smislu in po našem načrtu v Prekmurju ni bilo, zato je ljudstvo tudi ni poznalo. Ravno v dobi, ko bi šola dosegla zanimanje ljudstva, je bila ukinjena. Bilo je to pred dvema letoma, ko je imela v I. razredu preko 40 učencev. Namen meščanske šole je, da poda ljudstvu potrebno širšo naobrazbo, ki jo potrebuje v življenju bodisi kmetovalec, obrtnik ali pa oni dijak, ki želi obiskovati učiteljišče, trgovsko ali srednjo tehniško šolo. Za take ljudi je meščanska šola nenadomestljiva.

Upoštevati moramo, da bi dobivala meščanska šola vedno več naraščaja, zato lahko trdimo, da je poslanec Klekl povzročil prekmurskim Slovencem nenadomestljivo škodo.

V Murski Soboti bi lahko obstojala nižja gimnazija poleg meščanske šole, kajti onih par dijakov, ki obiskujejo višjo gimnazijo, bi jo lahko obiskovali tudi drugje. Za višje 4 razrede gimnazije moramo računati 7 profesorjev, dočim bi 4 razredna meščanska šola rabila 5 do 6 učiteljev. Razlika v izdatkih bi bila izdatna, še večja pa bi bila razlika v številu učencev. Torej za manjše izdatke bi bilo deležnih potrebne izobrazbe najmanj 4 krat toliko učencev, kakor jih je sedaj.

In poleg tega zahteva Klekl za Mursko Soboto humanistično gimnazijo, da bodo oni dijaki, ki dovrše samo nižjo gimnazijo, imeli od nje še manj kakor imajo sedaj.

Zaradi par dijakov, ki jih hoče Klekl vzgojiti kot svoje politične pristaše, mora torej pogrešati na stotine prekmurskih Slovencev za življenje potrebne izobrazbe. Na ta način se šolstvo menda ne more vpregati v političen jarem nikjer več na svetu, ampak le pri naši klerikalni stranki. Slovenci moramo vedno misliti na to, da smo narodna celota, ne pa, da hočejo nekatere stranke delati med nami razliko in gojiti separatizem, ki slabi našo narodno moč in nas postavlja v odvisnost nam sovražnih narodov.

Kar se pa tiče želje, da naj bi slovenski otroci šli v Lendavo v meščansko šolo, bi se to reklo direktno krasti denar iz žepov prekmurskih Slovencev in podpirati Madžare in madžarone, namesto obratno. Če bi se Klekl toliko zavzemal z Slovence kakor se za naše največje narodne nasprotnike, ki si sam postavil s svojimi deli najlepši spomenik, tako pa se ga bodo poznejši rodovi, ki bodo s svojim razumom lahko spoznali njegovo škodljivo početje, spominjali z bolestjo v srcu.

Kje je bil Klekl takrat, ko se je gradila železniška zveza iz M. Sobote na Ormož? Beltinci in Odranci sta veliki vasi, ker ima vsaka preko 1500 prebivalcev. Železniška postaja Beltinci je oddaljena od Beltincev 3 km, od Odrancev pa 5 km. Prekmurski Slovenci nismo imeli moža, ki bi ob pravem času poskrbel, da dobita ti dve veliki vasi postajo v bližini, kakor se za taka dva kraja spodobi. Če bi tam prebivali Madžari, bi bilo to gotovo drugače.

Prekmurskim Slovencem se bo le tedaj bolje godilo, ako bomo med seboj našli moža, ki bo v resnici imel srce za svoje ljudstvo, ne pa samo na papirju in takrat, kadar se vršijo volitve.

Naročite takoj

zanimivi Jutrov roman

Tigrovi zobje

Popisuje lov za zločincem, ki je povzročil nešteto umorov ropov in pobojev.

Cena broširani knjigi Din 30·—, vezani Din 40·—, poštnina 2 Din.

Naročila na upravo „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Za pomladansko sezijo se priporočam in naznanjam občinstvu, da izdelujem po zelo nizkih cenah vsakovrstne kroje, kakor: orjunaške, gasilske in tudi vsakovrstne čepice (športne, gasilske, sokolske in druge). — Prevzemam dela tudi od društev in trgovcev. — Anton Šorn, izdelovanje oblek in raznih čepic, Kranj, Slovenija. 1206

Službe (dobe)

Perfektna stenografinja in samostojna korespondentinja, se takoj sprejme za slovensko in nemško korespondenco. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Samostojna". 1178

Prodajalka dobro izurjena v manufakturni stroki, se takoj sprejme. — Ponudbe pod značko „Zanesljiva 6" na upravo „Jutra". 1175

Trgovskega pomočnika agilnega, mlajšo moč, ki je verziran v mešani stroki in **učenca** močnega, zdravega, poštenih staršev, sprejme takoj P. Koren, preje Šterk, trgovina mešan. blaga v Črnomlju. 1074

Spretno frizerko sprejme v trajno službo česalni salon za dame M. Fettich-Frankheim v Mariboru, Šolska 3. 845

Postrežnica za nekaj ur dnevno, se išče. Rožna dolina, pot V, št. 35. 1302

Zmožno osebo ki bi vodila trgovino v Zagrebu, se išče. — Položiti je 30.000 Din. Prednost imajo samci. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Služba 595". 1336

Servirarice in sobarice za sezijo 1925., se iščejo v letovišče za prvovrsten hotel. Samo dobro kvalificirane, s čedno in civilno zunanjostjo, naj pošiljejo oferte in prepise spričeval na upr. „Jutra" pod „Sezija 1925". 1275

Službe (iščejo)

Kot potnik tovarne čevljev, iščem mesta. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Industrija čevljev". 1097

Absolventinja meščan. šole, ki ima prakso blagajničarke, išče mesta — najraje na deželi. Gre tudi za nekaj mesecev brezplačno kot praktikantinja v pisarno. Ponudbe na upravo „Jutra" v Celju pod „Blagajničarka". 1067

Šofer izprašan mehanik, išče mesta pri kakem podjetju ali pri kakem privatniku kot šofer. Ponudbe pod „Strogo zanesljiv" na upr. „Jutra". 711

Začetnica išče mesta kontoristinje ali blagajničarke. Večča je slovenščine, srbohrv. in deloma nemščine. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Začetnica 312". 679

Mesto oskrbnika hišnika ali vratarja, išče zanesljiv in vesten vpokojen orožniški stražmojster. Ponudbe pod šifro „Zanesljiv 592" na upravo „Jutra". 1326

Boljša gospodična išče službo sobarice, postrežnice ali kavarniške natakarice. — Naslov pove uprava „Jutra". 1325

Prodajalka vajena špecerijske in manufakturne stroke, išče službe. Naslov pove uprava „Jutra". 1257

Hišnik s ženo in 2 otrokoma, želi premeniti službo. Izučen je vrtnar. Službo lahko nastopi 1. febr. 1925. Naslov pove uprava „Jutra". 1239

Državni uradnik želi spremeniti svojo službo. Dopise na upravo „Jutra" pod „Marljiv 545". 1207

Izurjen knjigovodja in dober organizator s prakso, želi poldnevne zaposlitve. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Bilancist 576". 1290

Kot učenka v trgovino z oskrbo v hiši, želi vstopiti dekle v 15. letu, s 4 razredno meščansko šolo. Naslov v upravi „Jutra". 1251

Vzgojiteljica se sprejme pozneje k 3 otrokom, starim 5—7 let. Želimo bivšo učiteljico ali otroško vrtnarico, zmožno če le mogoče francoščine in klavirja. Pogoj: popolno zdravje, higijena, srčna izobrazba in ljubezen do otrok. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Prvovrstna". 1272

Prodajalka želi službe na deželi, najraje v bližini Ljubljane. Zna tudi šivati za trgovino. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Zanesljiva 238". 969

Prodam

Perje kokošje, gosje in gosji puh ter račje oddaja vsako množino po smernih cenah tvrdka E. Vajda, Čakovec. 1883

Telefon namizni aparat, sistem „Hekaphon", dobro ohranjen, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 1020

Prostovoljna razprodaja se vrši Cesta na Rožnik 29. Proda se ves tvorniški inventar: motor 18 k. s. na surovo olje, dinamo motor za luč z voltometrom, vela 10 m dolga, vrtalni stroj, 1 velika stružnica za železo, več jermenic, brus (Schmirgelscheibe), vse na pogon, 2 manjši Spindelpresse, omare za orodje in razno drugo orodje. Začetek ob 9. uri. — Kupci vabljeni. 1317

Pletilni stroj 8/50 cm nov, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 234

Šamot opeko in moko (češko), priporoča F. Hočevar, Dunajska cesta 36, Ljubljana. 442

Srebrne krone večje število — se prodajo. Naslov pove uprava „Jutra". 1314

Pozor! Pozor!
Hotelirji in krčmarji! Avtomat, 2·25 m visok in 1·30 m širok, s krasno celo godbo, ki igra 12 slovenskih komadov, je po nizki ceni naprodaj. Istotam se proda tudi 12 novih borovih oken, 2 polkna (1·25 m in 80 cm) že z železjem nabiti. Josip Jezernik, Stob pri Domžalah. 1330

Zapravljenček zadeten, dira, 2 decimalni z uteži, konjska oprema in 2 amerik. pisalni mizi se prodajo. Naslov pove upr. „Jutra". 1001

Proda se: 1 čevljarski šivalni stroj — 9 novih modernih oken — 1 kopalna peč in razne druge stvari. Naslov pove uprava „Jutra". 1254

Šivalni stroj „Singer", najnovejšega sistema, tako fin, dobro ohranjen, se proda za 10.000 D. Ogleda se pri Jos. Cilenšku, kleparskem mojstru, Laško. 1270

Kupim

Prazne „Odol" steklenice kupuje drogerija Anton Kanc, sinova, Židovska ul. 1. 50

Hrastov les paralelno rezan, po zahtevanih dimenzijah, se kupi proti takojšnjemu plačilu. — Naslov pove uprava „Jutra". 1153

Nepremičnina

Hotel več sob, velika dvorana, restavracija, kavarna in kino, v primorskem mestu, brez konkurence, se proda z vsem inventarjem za 550.000 Din. Polovico je treba plačati takoj, polovico po dogovoru. Jako ugodna kupna prilika. Ponudbe na hotel „Union", soba 52. 1222

Dve trgovski hiši v lepem trgu Slovenije, pripravni tudi za vsako drugo večjo obrt, sta naprodaj. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Pripravni". 1150

Hiša se radi selitve poceni proda v lepem kraju, 15 minut od Dol. Toplic — primerna za obrtnika ali vpokojenca. Lep sadni vrt in njiva, vse pri hiši. Ponudbe na naslov: Ignacij Gregorčič, Novo mesto 114. 1156

Hiša z gospodarskim poslopjem v Podgorju pri Kamniku, se po ugodni ceni proda. — Naslov pove uprava „Jutra". 124

Nova hiša lepa, dvoje stanovanj in ob njem zelenjadni vrt, v najbližjem predmestju, se ugodno proda. Naslov pove upr. „Jutra". 485

Enonadstropna hiša z novo in moderno urejeno pekarno, v zelo prometnem kraju, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 1250

Posestvo obstoječe iz 8 oralov gozda, 10 oralov travnikov in njiv, v ravnini, lepo zidana hiša, hlev za živino in hlev za svinje, se poceni proda. — Pojasnila daje Mihael Solobir, trg Sv. Jakob, pošta St. Jurij ob južni železnici. 1260

Lokali

Lokali pripravni za trgovino in slično, se oddajo. Pojasnila daje Janko Engelman, Kranj. 1091

Gostilno in trgovino staroznano, na Tržaški cesti, z velikim vrtom, gostilniško koncesijo in vsem inventarjem vred, takoj ugodno proda Gospodarska pisarna Tribuč, Glince pri Ljubljani. 1305

Prostor za delavnico iščem v mestu, event. preureditev, prezidavo ali zgradbo nje napravim na lastne stroške. Ponudbe na upr. Jutra pod „Selitev 590". 1315

Trgovina z mešanim blagom, na zelo prometnem kraju, se radi preselitve pod ugodnimi pogoji odda v najem. Ponudbe pod „Dober promet" na upr. „Jutra". 1265

Stanovanja

Sobo z 2 posteljama in klavirjem, iščeta dijakinji za takoj. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Mirni 553". 1230

Šivilja išče sobo in kuhinjo. Najemodajalcu napravi vse zastonj in plača mesečno po dogovoru. — Naslov pove uprava „Jutra". 1037

Soba z 2 posteljama se odda. Naslov pove upr. „Jutra". 870

Lepa, solnčna soba se odda zakoncema brez otrok. Naslov pove uprava „Jutra". 1291

Sobo se išče če mogoče s posebnim vhodom, v bližini glavnega kolodvora. Prijave na upravo „Jutra" pod „Soba 584". 1312

Opremljeno sobo išče višji uradnik. Ponudbe pod „Stalen 594" na upravo „Jutra". 1327

Za februar ali takoj iščem stanovanje, obstoječe iz 2 sob (ali ena velika), kuhinje in pritiklin. — Ponudbe na naslov: Franc Svetic, tvrdka Ant. Schuster, Mestni trg. 1322

Sobo elegantno opremljeno, separirano, v sredini mesta, išče samec. Ponudbe pod „Soba" poštni predal 104. 1307

Stanovanje obstoječe iz 3 sob, se odda dotičnemu, ki posodi 25.000 Din proti primernim obrestim. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „A. Z." 1002

Dijak se sprejme na stanovanje in hrano k boljši rodbini. — Poseben vhod in električna razsvetljava. Naslov v upr. „Jutra". 1294

Stanovanje obstoječe iz 2—3 sob, kuhinje in pritiklin, išče mirna stranka. Plača 1000 Din. — Naslov pove uprava „Jutra". 1194

Sostanovalec ali sostanovalka, se sprejme. Naslov pove uprava „Jutra". 1292

Kapital

Kdor bi posodil samostojni gospe 2000 Din za dobo 4 mesecev, proti mesečnemu povračilu — naj pošlje ponudbo pod „Pomoč v sili" na upravo „Jutra". 1299

Družabnica se sprejme za obstoječo gostilno v Ljubljani, ki bi vodila gospodinjstvo, osobito kuhinjo — ki bi imela nekaj premoženja, da položi kavcijo. Biti mora najmanj 25 let stara in imeti veselje do gostilne. — Naslov pove upr. „Jutra". 1258

40.000 Din posojila za dobo enega leta, se išče pri popolni varnosti in najvišjim obrestim. Dopise pod „Sigurno 569" na upravo „Jutra". 1261

Ženitve

Trgovec 28 let star, želi poročiti čedno, zvesto, značajno družico od 17 do 27 let, ki ima 100.000 Din premoženja. — Ponudbe s naslovom in sliko na upravo „Jutra" pod šifro „Miroarečovir". 1288

Dopisovanje

Gdč. v roza jumperju v spremstvu sestre z malim detetom, ki je potovala v ponedeljek iz Zagreba v Ljubljano, prosim za naslov na upravo „Jutra" pod šifro „Spremljevalec do garderobe Zidani most". 1056

Premožen mladenič želi dopisovanja. — Poznejša ženitev ni izključena. Dopisom je priložiti sliko, katera se na zahtevo vrne. Dopise na upravo „Jutra" pod šifro „Zvezda 545". 1206

Boljši gospod išče znanja le s preprosto, zdravo deklico, čedne zunanjosti in neomadeževane preteklosti. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Egerija". 1306

Dotična dama kateri je včeraj ob pol treh sledil gospod v trgovino Kham, se naprosa, ako je kedaj svidenje mogoče. Cenj. odgovor na upr. „Jutra" pod „Stella". 1313

Glasba

Kratek klavir rjav, z moderno konstrukcijo, dober, se proda za Din 10.000. Pojasnila daje Jos. Herbal, Kamnik. 1077

Krava pripravna, s četrtim teletom, dobra mlekarica, se vsled pomanjkanja prostora proda v Ljubljani (Trnovo), Cesta v mestni log št. 31. 1310

Ročna dela izvršuje po naročilu Mimi Kreb, Kranj. 1262

Razno

Zastonj! Zastonj!
Trgovcem senzacijonalni cenik „Srečolov" pošlje Postršin, Videm-Krško. 1278

Dekoracije za veselice!
Girlande, čepice, kotiljone, konfeti, serpentine, lampijone, nalepke za šaljivo pošto in srečolov priporoča M. Tičar, Ljubljana. Društvom popust!

Zastopnika
ki je v Ljubljani po kavarnah, gostilnah delikatesnih trgovinah dobro vpeljan, išče tvornica šampanjca in desertnih vin. — Ponudbe pod „Zastopnik" na «Publicitas», d. d., oglasni zavod Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. 143/a

Volilni zakon
za narodno skupščino
je izšel in velja s poštnino vred 12·60 Din pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Jecljanje
in vse druge funkcijonelne hibe pri govorjenju, ki celo najnadarjenejšemu človeku otežkočajo življenje, se po slovitih najnovejši, nanovo obdelani metodi profesorja Neumanna lahko popolnoma odpravijo. To izpričuje nad 500 lepih zahvalnih pisem in pripoznanj oseb različne starosti in poklica, slovitih zdravnikov in veščakov... Od srca se Vam zahvaljujem za Vaš sijajni in popolni uspeh in za Vaš trud z mojim dragim, malim vnučkom. Prejmite izraze mojega spoštovanja
15/a Vladimir Mažuranić, predsednik kr. hrvatskega banskega stola v p.
Stranke se sprejemajo v nedeljo dne 18. t. m., v ponedeljek dne 19. t. m. in v torek dne 20. t. m. med 10. in 13. uro dopoldne ter 15. in 17. uro popoldne v hotelu „SLON". I. nadstr., soba št. 18.

Večleten uradnik
išče primerne službe v večjem trgovskem ali industrijskem podjetju eventualno, tudi pri banki, ako bi dobil stalno mesto. Poseduje okoli 100.000 dinarjev, kateri znesek bi kreditiral proti zmernim obrestim. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «štev. 341». 189 a

Krompir kifeljčar in vsako divjačino
7044 a
kupuje
IVAN FEUER, Zagreb, Trg I br. II.
Interurbanski telefon 23-45.
Razpošilja pitane goske po 36 Din za kg.

Pridna
gospodinja
ki bi vodila popolnoma samostojno gospodinjstvo, se išče k samostojnemu gospodu na deželo. Istotam se sprejme
nočni čuvaj
zdrav in zanesljiv. — Ponudbe s prepisi izpričeval, kakor tudi z zahtevki plače naj se pošiljejo pod šifro „Poštenost" na Vorsca nasled., Maribor. 168/a

Specielno emajliranje
dvokoles v ognju
kakor tudi razne kovinaste predmete, napisne table, postelje, mize, stole itd. Izvršujem vsa pleskarska, ličarska, so bo- in črkoslikarska dela po zelo ugodnih cenah
Franc Bokal
Zgor. Šiska 1
Celovška cesta štev. 65
poleg mitnice.

Inserirajte v „Jutru"!

Podeželske odre
opozarjamo
na najnovejše igre iz zbirke Oder:
Schönherr, **Zemlja.** Življenska komedija, 15 Din, po pošti 75 p več.
Svoboda-Govekar, **Poslednji mož.** Veseloigra. 14 Din, po pošti 75 p več.
Linhart, **Županova Micka.** Komedija. **Veseli dan ali Matiček se ženi.** Komedija. 20 Din, po pošti 1 Din več.
V kratkem izide:
Nučič-Govekar, **Narodni poslanec.**
Naročila sprejema:
Tiskovna zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

ALEKSANDER DUMAS

ZVESTOBA DO GROBA

(LA DAME DE MONSOREAU)

47

„Veseli me, da ste me tako radostno sprejeli, dragi moji!" je odgovarjal Bussy svoji družini, in ne vprašujte, ali sem jaz res to, ali le moja senca! No, le dotaknite se me, kdor ne veruje svojim očem, ali brzo. Potem pa mi pred vsem pomagajte, da dvignemo s sedla tega dičnega plemiča in zapomnite si dobro, da ga više cenim, kot vsakega princa. Brzo, pripravite sobo za monseigneura!"

„Katero sobo ukazuje gospodar?"

„Najboljšo! Mojo sobo!"

Potem ponudi starcu roko in ga povede po stopnicah ter skrbi, da je starec sprejet z vse drugačnimi častmi, nego je on sam sprejel mladega v Méridoru. Gospod de Méridor se je temu sprejemu pokoraval brez ugovora, ali kmalu je vprašal: „Zahvaljujem, gospod... ali... pojdemo kmalu tjakaj, kamor me vodite?"

„Da, seigneur Avguštin, skoraj, in to bo samo sreča za vas in za mene."

„Pa kaj vi pripovedujete vedno z nekakimi izrazi, ki jih moje žalostno srce ne razume več, tudi če bi umel jaz smisel teh besedi, ki so mi pa nerazumljive?"

„Pravim, seigneur Avguštin, da sem vam večkrat ponavljal o božji previdnosti in o usmiljenju za velike duše, ter da se bližamo trenutku, ko boste vse to spoznali in priznali."

Baron je začudeno pogledal Bussyja, in nekoliko nemirno, ali pozorno. Bussy pa baronu namigne z roko, kakor da hoče reči: „Kmalu boste videli!" in zapusti barona za kratek čas, z nasmeškom na ustnih.

Hadouin je stražil na vratih. Bussy vzame mladega moža izpod roke in ga povede v bližnji kabinet ter nestrpno, ali prijazno vpraša, kako je v ulici St. Antoine. Remy mu poroča, da se je gospod de Monsoreau zares povrnil, ali da še vedno ni našel nikakršne milosti pri svoji soprogi, in da menda govore o nekakem očetu, ki bi se moral od nekod pojaviti in s tem prinesti odrešenje. Na Bussyjevo vprašanje, od kod mu je vse to vsaj v toliko znano, pojasnjuje Hadouin, da je najel majhno sobico v sosednji hiši, nasproti, in da ne bo čudno, zakaj vedno tiči tam in gleda čez cesto, je pričel ljubezen s sobarico Jerico. Ona izvrstno pripoveduje, in tako je to izvedel. „Kako mislite o tem?" „Zdi se mi, da ni napačno, če imamo v hiši sami dobrega zaupnika?" V nadaljnem razgovoru pa še pove, kar je izvedel od Jerice. Kako gospa de Monsoreau vedno govori o gospodu de Bussyju, — „Jerica ni izvedela, da spadam med vaše ljudi," — in da gospa ves dan prepeva znano popevko o gospodu d'Amboise de Bussy, ki je zvest in hraber in plemenit. Ta popevka je bila tiste dni znana, skoraj že poulična, in v njej so Parižani slavili tega neustrašnega plemiča, ki je bil znan kot nasprotnik takratnega kralja in obenem neodvisen od vojvode, ki je bil po možnosti še slabejši. Bussy stisne ves vesel roko svojemu mlademu zaupniku. „Torej to si izvedel! Ali je to vse?" Zaljubljenci so nenasitni v svojih željah.

„Vse, da, monseigneur, za sedaj." „Za vraga, saj pride pozneje še več. Prav vsega pa zares ne morem izvedeti v enem dnevu, ali bolje, v eni sami noči!"

III.

OČE IN HČI.

Remyjevo poročilo je spravilo Bussyja v najsijajnejše razpoloženje. Izvedel je iz njega, da je gospod de Monsoreau še vedno v nemilosti, a on sam, Bussy, da je ostal v najboljšem spominu. Ali takoj se odloči, da sedaj ne sme izgubiti niti trenutka več, kajti vsaka bol, ki stiska starčevo srce, je velika krivica napram njemu.

Ko je gospod de Méridor prišel na dvorišče, našel je svežega konja, katerega je Bussy dal zanj pripraviti. Drugi konj je čakal Bussyja. Oba sta zajahala in odjahala, spremljal pa ju je Remy. Tako so dospeli v ulico St. Antoine. Kakor vsak vešč vojskovodja, je Bussy poslal najprej Remyja v izvide, da najde, ali se da neopaženo priti v trdnjavo, in ni li blizu Monsoreau ali njegov oglednik. Remy se obrne na Jerico in se kmalu vrne k svojemu gospodarju z vestjo, da ni tujca v hiši, niti pred njo. Seveda sta se razgovarjala s tihim glasom, ta čas pa je baron de Méridor začudeno ogledoval predmestno okolico, se vznemiril in vprašal: „Kako to? Tukaj da stanuje vojvoda d'Anjou?"

„Ne stanuje baš tukaj," spoštljivo odgovarja Bussy, „ali ako to ni njegovo stanovanje, je vsaj stanovanje dame, kateri je nekoč bil naklonjen."

Oblak se pojavi na čelu starega plemiča. „Gospod," pravi in jame ustavljati svojega konja, „mi ljudje iz province ne razumemo takih stvari. Ako želi vojvoda d'Anjou, da vidi barona de Méridora, naj ga sprejme v svoji palači, a ne v hiši svoje ljubimke. Dalje pa mi izvolite razjasniti, kako je to, da me vi, ki se mi zdite poštenjak, vodite v tako hišo. Morda zato, da mi predočite, da bi moja Diana še živela, če bi si ne bila izbrala raje smrt, kakor pa tako življenje?"

„Tiho, tiho, gospod baron!" pravi Bussy z onim čestitim nasmeškom, ki je bil njegovo najjačje orožje napram starcu, „tako mi moje plemiške besede, da je gospa, h kateri vas vodim, povsem krepostna in vsega spoštovanja vredna, nič manj, kakor vaša hčerka!"

„Pa kdo je ona?"

„Poročena žena nekega plemiča, katerega poznate."

„Je-li mogoče? Pa zakaj ste rekli, da je to dama, kateri je vojvoda bil naklonjen?"

„Ker vedno govorim istino. Vstopite, pa boste sami videli, da je res."

„Čuvajte se, gospod! Ne igrajte se z menoj! Obečali ste mi v malone razumljivih besedah, da je božja previdnost velika in neizmerna njegova milost. Skoraj se to sliši, da mi obetate čudež!"

„Gospod baron, ne govorimo. Utegne biti celo opasno, če izzivamo radovednost. Izvolite vstopiti. To je vse."

Baron razjaše... Jerica je priletela na prag in osuplo obstala, ko zagleda najprej svojega Remyja, potem grofa, in končno starca. „Javite gospej de Monsoreau," pravi Bussy, „da želi grof de Bussy govoriti ž njo, ali za boga, ne omenite z besedico, kaj ste pravkar videli!"

„Gospa de Monsoreau? Gospa de Monsoreau!" vzklikne starec začudeno in vznemirjeno ob tem imenu.

„Naprej, gospod baron!" pravi grof in milo potegne gospoda Avguština za seboj. Starec je negotovega koraka stopal po stopnicah navzgor, in od daleč se iz notranjosti začuje Dianin glas: „Gospod de Bussy, praviš? Jerica, gospod de Bussy?! Naj vstopi, naj brž vstopi!"

„Ta glas!" vikne baron. „Ta glas. O moj bog, moj bog!"

„Samo naprej, gospod baron!" bodri Bussy.

Pisalne stroje

nove in rabljene, najcenejše pri

L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6 I.

Ravnatelj pisarne

166/a

s vsestransko trgovsko, sodno, odvetniško in zemljeknjižno prakso, popolnoma verziran v vseh pisarniških poslih, s poznanjem zakonov in pristojbinskih predpisov, zelo agilen, perfekten knjigovodja in samostojen korespondent, najboljše reference, želi odgovarjajoče stalno mesto. Cenjene ponudbe z navedbo plače se prosijo na upravo «Jutra» pod **„Predstojnik pisarne"**.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, Mestni trg 15

izdelovatelj dežnikov.

Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih palic.

Stari dežniki se nanovo preoblečejo

Zahvala.

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so ob smrti prerano umrlega soproga, očeta, sina in brata, gospoda

Antona Ruparja

višjega činovnika generalne direkcije državnih železnic v Beogradu

izrazili svoje sožalje. Hvala tudi vsem onim, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti in onim, ki so mu poklonili krasne vence. Osobito se pa zahvaljujemo gospodom kolegom beogralske in tukajšnje direkcije za vse izraze sočutja in sožalja.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1925.

185/a **Rodbini Rupar-Kunaver.**

Naznanilo.

Vsled smrti mojega soproga **Viktorja Korsika**, cvetličarna, eksport svežih cvetlic, trgovca z vrtnimi pridelki in semeni, naznanjam p. n. občinstvu in vsem dosedanjim odjemalcem, da sem gori omenjene obrte prevzela jaz in da jih bom še nadalje vodila in izvrševala pod imenom

Viktor Korsika naslednik.

Priporočam se vsem dosedanjim p. n. odjemalcem in p. n. občinstvu, da ostanejo še in nadalje moji odjemalci ter jih zagotavljam, da bodo tudi pod mojim vodstvom postreženi v polni meri in v njih popolno zadovoljstvo.

S spoštovanjem

Viktor Korsika naslednik

Franja Korsika.

186/a

Uradnik

ki bi samostojno vodil večjo agenturo z dobrimi zastopstvi, **se sprejme.** Razpolagati mora s primerno kavcijo in biti pri vseh trgovinah po Ljubljani vpeljan. — Pismene ponudbe pod **„Agilen"** na «Publicitas», d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II. 145/a

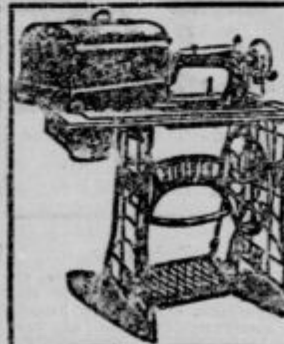

STOEWER

najpopolnejši šivalni stroj.

Veže, krpa, štoda, šiva z enostavnim premikom pogrezljivega transporterja (grabelc)

Vsak dom ga imej!

LUD. BARAGA

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica 6/I.

15letna garancija.

Naročite takoj

Ljubljanski Zvon za leto 1925!

V novem letniku bo izhajal vse leto široko zasnovani in zelo zanimivi roman

Šentpeter.

II. DEL.

Dejanje romana se godi v pol pretekli dobi v ljubljanskem šentpeterskem predmestju ter je prepleteno z zgodovinskimi dogodki one dobe. Prvi del romana je žel splošno priznanje.

Poleg „Šentpetra" izide še roman

Suženj demona,

celo vrsto novel in esejev

Ljubljanski Zvon, ki izhaja mesečno, velja vse leto s poštnino vred Din 120 — (za inozemstvo Din 140 —), polletno Din 60 —, se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte

Trgovski pomočnik ali pomočnica

se sprejme proti dobri plači v večjo eksportno hišo. Imeti mora veselje in prakso za rezanje in razpošiljanje vzorcev, razumeti sestavo ilustr. cenika. Ponudbe pod **„Ekspor."** na upravo „Jutra". 18/a

V najširših intelektualnih krogih bo gotovo vzbudila **splošno pozornost** ravnokar izšla knjiga

Dr. A. GOSAR:

SOCIALNA EKONOMIJA

8° strani 297 + XII.

Cena broš. 85 Din, vez. 95 Din.

Splošna knjižnica (znanstvena zbirka) zvezek V.

Naročila sprejema: 176/a

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Sprejmem

trgovskega potnika

iz modne stroke za gospode.

Reflektant mora biti pri v poštev prihajajočih odjemalcih vse Jugoslavije dokazano dobro vpeljan, mora biti zmožen reprezentirati svojo hišo na najdostojnejši način ter mora biti dober in previden prodajalec.

Ponudbe s sliko samo s prvovrstnimi referencami, prepisi izpričeval, z zahtevkom mesečne plače, dnevnic in provizije je poslati na upravništvo «Jutra» pod šifro «Potnik/17». 190/a

✠

Globoko potrti naznanjamo, da nas je naš dobri in skrbni soprog, oziroma oče, ded, brat, svak, tast in stric, gospod

Dr. JANKO DEBELAK

direktor pošte in telegrafa za Slovenijo

častni občan sedmerih občin šmarijskega okraja, imetnik reda sv. Save IV. razreda in ruskega reda sv. Ane II. stopnje

danes zjutraj, po kratki mučni bolezni, spravljen z Bogom, za vedno zapustil.

Pogreb bo v soboto dne 17. januarja 1925. ob 16. uri izpred poslopja poštne direkcije, odkoder krene sprevod do cerkve sv. Krištofa, od tam pa se prepelje truplo v Rogaško Slatino, kjer se položi v nedeljo ob poldesetih na pokopališču sv. Trojice k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1925.

Žalujoča rodbina in vsi ostali sorodniki.

167/a

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 19

sprejema vloge na **hranilne knjižice** in **tekoči račun** ter jih obrestuje najugodneje.

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Daje posojila proti vknjižbi, poroštvu in zastavitvi.

1853/a